

NUMMER 4
20e jaargang

DECEMBER 2005 ➤ RECHT OP VERLOEDERING? ➤ SCHEIKUNDE IN
BEDRIJF ➤ DE TOEKOMST VAN DE MONARCHIE ➤ DINERS VOOR ALUMNI
➤ PROBLEEMOPLOSSER IN KONGO ➤ KLIMAATONDERZOEKERS SNUFFELEN
IN SNEEUWARCHIEF

Magazine
voor alumni
en relaties

Broerstraat 5

Rijksuniversiteit Groningen



RUG



U wilt zich nog beter positioneren!

Postacademische Leergang Merkmanagement

In deze leergang leert u actuele kennis en inzichten toe te passen om met het merk waarde te creëren voor uw organisatie.

Na de leergang bent u in staat:

- Het wezen van een merk beter in te schatten
- Het economische en strategische belang van merken te beoordelen
- Adequaat om te gaan met de steeds wisselende interactie tussen merk en klant
- Via gericht merkmanagement de klantwaarde te verhogen

Opzet: 7 modules van ieder 2 aaneengesloten dagen gespreid over 8 maanden

Start: dinsdag 21 maart 2006

Kerndocenten: drs. Andy Mosmans jr. RM & Roland van Kralingen

Nieuw: Strategisch Klantwaarde Management

Academische inzichten gekoppeld aan cases uit de marketing-adviespraktijk en het bedrijfsleven. In deze opleiding slaat u de brug tussen businessvragen en aanwezige klantkennis.

Het gesprek tussen de analist en de strategische marketeer leidt tot een duidelijke meerwaarde.

- Klantwaarde in strategisch perspectief
- Klantwaardig denken
- Klantacquisitie
- Relatieontwikkeling (loyaliteit voorbij)
- Churn Management
- Customer lifetime value

Opzet: 3 modules van 2 dagen gespreid over 3 maanden

Start: april 2006

Kerndocenten: prof. dr. Peter Verhoef, Hoogleraar Customer Based Marketing & drs. Edwin Kooge, Managing Consultant VODW Marketing

“De leergang heeft mij, naast inspiratie, ook zeker een vorm van grip op de zaak gegeven.”

drs. Simon Kram,

Manager Marketing & Communicatie Eiffel

Lees verder het artikel Life Long Learning elders in dit blad.

**Neem voor meer informatie contact op met
drs. Jan Pieter Weening, tel. 050 - 316 22 53**



REDACTIONEEL

Voor wat het waard is: in de universitaire wereld zijn nationale en internationale scorevergelijkingen, benchmarking en andere beoordelingen tegenwoordig erg populair. In de mondiale *Shanghai Index*, bijvoorbeeld, staat de RUG bij de eerste 150 universiteiten. En in zijn jaarlijkse lijst van vijftig meest opvallende technologische doorbraken noemt de *Scientific American* ook de plastic geheugenchip van ons Material Science Centre. Daarentegen staan 'we' niet genoemd in de Top 200 van *The Times*, een ranglijst van universiteiten op basis van de reputatie. Het doormeten van studierichtingen, onderzoeksgroepen en universiteiten is een poging om 'grip' op de zaak te krijgen. Maar of het sollicitanten en aspirant-studenten echt helpt een rationele keuze voor kwaliteit te maken is de vraag.

In dit kerstnummer van *Broerstraat 5* leest u over authentieke waardering. Zoals van de hoogleraar informatiesystemen in de VS die zijn erkentelijkheid jegens zijn alma mater en zijn leermeester omzet in een prijs. En van de drie psychiaters die het gedachtegoed van de onlangs overleden Kuno van Dijk proberen in te passen in de harde praktijk van de hedendaagse psychiatrische zorg. Waardering ook van onze journalist voor Jelle Pentinga, die in Kongo probeert het enige ziekenhuis in de regio te helpen openhouden.

En wist u dat Wilhelmina de eerste vorst ter wereld was die haar kerstboodschap als radiotoespraak de ether inzond? Wat betreft staatsrechtgeleerde Douwe Jan Elzinga mogen koningin Beatrix en haar nazaten deze traditie nog jaren in stand houden. De voorzitter van het congres over de toekomst van onze monarchie – dat werd vereerd met een bezoek van de jubilerende koningin – weet met zijn wetenschappelijke verhaal zelfs verstokte republikeinen aan het wankelen te brengen.

Wij wensen u goede feestdagen en een gelukkig 2006, een jaar waarin wellicht de RUG 'met stip' op de Times-ranglijst komt te staan. Wie weet kunt u een handje helpen?

De redactie
redactieB5@bureau.rug.nl

INHOUD

- 4 **Recht op verloedering?**
Wetgeving psychiatrie ideaal voor verstokte nee-zeggers
- 7 **Scheikunde in bedrijf**
Theo Flipsen runt innovatief bedrijf
- 8 **De toekomst van de monarchie**
Douwe Jan Elzinga verdedigt ons 'constitutioneel neutrum'
- 12 **Graag iets terugdoen**
Gezinus Hidding stelt Aart Bosman-prijs in voor bestuurlijke informatica
- 14 **Voorjaarsdiners 2006**
Ontmoet mede-alumni in Den Bosch, Groningen, Leeuwarden, Rotterdam of Utrecht
- 16 **Het klimaat in atomen**
Centrum voor Isotopenonderzoek snuffelt in sneeuwarchief
- 18 **'Je doet wat je kunt'**
Jelle Pentinga lost problemen op in Kongo
- 23 **Vorstelijke communicatie**
Jord Schaap onderzocht radiotoespraken Wilhelmina
- 26 **Foto voorkant**
Congres over monarchie: diner in Martinikerk
➤ FOTO KARS TUINDER
- 6 **Zwarts op wit**
De rector magnificus mijmert
- 11 **Ain Wondre Stad**
Tommy Wieringa, auteur, columnist en journalist
- 13 **WKB**
Column WKB Hofstee
- 20 **Nieuws van de alumni-verenigingen**
- 24 **Life Long Learning**
Communicatiekundige zet marketing voorop
- 26 **Oraties, afscheidscolleges en hoogleraarportretten, Colofon**
- 28 **Alumni Achteraf**



Recht op verloedering?

Nederland is een paradijs voor de psychiatrische patiënt die niet geholpen wil worden. Drie psychiaters van Groningse snit praten over een vak vol kwetsbare mensen en te strakke regels. En hier en daar over hun oude leermeester Kuno van Dijk.

De boodschap klinkt helder tussen zorgvuldig gekozen woorden: de spelregels bij dwangbehandeling zijn te ingewikkeld en leiden te vaak tot onnodige en tijdrovende impasses. De woordvoerder van de Nederlandse Vereniging voor Psychiaters, Remmers van Veldhuizen, heeft een duidelijke mening, maar kiest zijn woorden met zorg zolang de Raad van State nog niet klaar is met belangrijke wijzigingen in de Wet Bijzondere Opnames in Psychiatrische Ziekenhuizen (BOPZ). Die politieke sensitiviteit heeft ook een persoonlijk tintje bovendien. Want de woordvoerder is een leerling van de onlangs overleden Groningse emeritus hoogleraar psychiatrie Kuno van Dijk, die zich juist zeer sterk heeft gemaakt voor diezelfde BOPZ. Al even zorgvuldig legt Van Veldhuizen – momenteel directeur zorgontwikkeling bij GGz Noordholland Noord – uit waarom hij allesbehalve een afvallige leerling is. Hij pakt er een lijvig onderzoeksrapport bij: het

‘Eindrapport Rechtspositie’, uit 1980. Het is geschreven door Van Dijk en is één van de pijlers onder de BOPZ. Geen woord wil Van Veldhuizen herschreven zien in dit monument van patiëntenrechten. ‘Het rapport maakte bijvoorbeeld ook een eind aan de situatie dat je door een dwangopname automatisch je stemrecht en rijbewijs verloor.’

Doorgeschoten

De verhoudingen leken zo mooi geregeld sindsdien: de patiënt verre van machteloos en de behandelaar verre van almachtig. Maar de BOPZ is doorgeschoten, zegt Van Veldhuizen. Nu mag zelfs tijdens een gedwongen opname een urinecontrole op drugs of een injectie niet zonder expliciete toestemming van de patiënt. Dwangbehandeling is voorbehouden aan situaties binnen klinieken waarin ‘gevaar’ op de afdeling ontstaat. Van Veldhuizen: ‘De regie over opnames is weggeglip bij de psychiater. Het is laveren tussen die solide patiënten-

'Iemand die niks wil, is nergens beter af'



Prof.dr. Kuno van Dijk († 2005)
door Tijn Roebroek

rechten door. Die consequenties heeft Van Dijk nooit kunnen voorzien'. De 'wetsreparaties' die nu bij de Raad van State liggen willen voortaan ook dwangbehandeling toestaan wanneer een stoornis de terugkeer naar de maatschappij belemmert.

Kampioen separeren

De tussen 1970 en 1994 ontwikkelde wet is bovendien niet afgestemd op de maatschappij van 2005. Méér mensen kloppen aan bij de psychiatrische poorten met ingewikkelde problemen. Mensen met hele ernstige verslavingen of mensen uit andere culturen die door gevoelens van ontworteling in psychische moeilijkheden geraakt zijn. 'Daar heeft die wet het niet over. Er staat niets in over drugs of sociale ontworteling. Sinds 1990 is ondertussen wel het aantal gedwongen opnames verdubbeld. Een teken dat een beleid van tijdig ingrijpen, voordat een situatie escaleert, faalt. Daarbij rukt het drugsgebruik enorm op, waardoor de maatschappelijke winst die sinds de jaren vijftig geboekt is door betere medicijnen, steeds meer teniet wordt gedaan.' Ook internationaal valt Nederland trouwens op. Nergens bestaan zoveel gesloten afdelingen. 'Wij zijn kampioen separeren, omdat alternatieven in de behandeling blijkbaar ontbreken.' Het systeem is ideaal voor verstokte nee-zeggers. 'Iemand die niks wil, is nergens beter af.' Het helpt mensen te weinig vooruit, vindt Van Veldhuizen. Hij pleit voor nieuwe wetgeving die meer oog heeft voor effecten van wilsonbekwaamheid. 'Wetgeving moet duidelijker en beter uitvoerbaar zijn.'

Integrator pur sang

Ondertussen verandert ook de psychiatrie zelf. Meer en meer kijken psychiaters door een medische bril naar aandoeningen die 'tussen de oren' zitten, zegt A-opleider Frits Milders bij GGZ Groningen. Het vak wordt concreter en overkoepelende theorieën verliezen terrein. De arts-assistenten die Milders nu traint, zouden niet door het proefschrift van Kuno van Dijk heenkomen. 'De huidige dokter denkt buitengewoon concreet. "Kan ik deze

pil wel of niet voorschrijven?" Een vraag die ze niet meteen kunnen beantwoorden? "Effe googlen". Een trend die deels verklaard kan worden uit de toegenomen gedetailleerde kennis die beschikbaar is over medicatie en de bijbehorende voorschriften.'

De psychiatrie waarin hijzelf is opgeleid (Milders was in 1988 de laatste promovendus van Kuno van Dijk) was zeer theoretisch. 'Van Dijk was één van de laatste vertegenwoordigers van de theoretische psychiatrie.' Hij was een integrator pur sang die het vak nog in al zijn facetten overzag, of deze nu juridisch, filosofisch of maatschappelijk van aard waren. Maar die abstracte benadering is niet langer vol te houden. Alleen al niet omdat al het 'concrete' onderzoek in de genetica en de neurologie te veel data produceert om te kunnen overzien.

'En toch mag juist het integrale beschouwen à la Van Dijk niet verdwijnen,' waarschuwt Milders. 'Te materialistisch denken en elk probleem willen herleiden tot hersenprocessen is te simpel. Met de hersenen alleen kunnen wij niet uit de voeten, je hebt echt mensen als geheel nodig.' Hetzelfde inzicht ziet hij in de discussies over diagnostiek van schizofrenie, psychoses, depressies et cetera die momenteel in binnen- en buitenland woedt. De 'hokjes' lijken niet altijd meer even goed te passen en er tekent zich een behoefte aan een andere manier van indelen af. 'Zo komt er meer aandacht voor risicofactoren. Voor de kwetsbaarheid die mensen hebben om bijvoorbeeld depressies te ontwikkelen. Die krijgt men steeds beter in kaart.'

Verslaving

Heel sterk resoneren deze trends in de verslavingszorg. De impact van resultaten van PET-scans en onderzoeken naar dopaminespiegels is er enorm. 'We kunnen er niet om heen', knikt Jakob Hartman. 'Verslaving wordt langzaam maar zeker geherdefinieerd door een medische bril. Als een chronische recidiverende ziekte in plaats van als deviant gedrag.' Hartman is geneesheer-directeur van de Stichting Verslavingszorg Noord-Nederland,

de opvolger van de Kuno van Dijkstichting; en inderdaad opgeleid door Kuno van Dijk. Toch zal juist in de verslavingszorg de 'integrale' kijk niet snel worden verdrongen. Al was het maar omdat verslaving zo vaak voorkomt in combinatie met bijvoorbeeld een depressie of een angststoornis. Hartman noemt de nieuwe maar veelbelovende therapie 'Gezin aan bod' die uit Amerika is overgenomen. Een voorbeeld van een echt integrale aanpak. Het complete gezin, partner en kinderen, deelt vanaf het begin mee aan de behandeling van een verslaafde ouder. In Drachten en Emmen loopt een proefproject nu bijna een jaar met 'zeer bemoedigende' resultaten.

Kwetsbaarheid

Een beschrijving van verslaving in termen van kwetsbaarheid die ook nog eens erfelijk bepaald kan zijn, biedt boeiende perspectieven. Meer inzicht in de interactie tussen omstandigheden en (aangeboren) kwetsbaarheid geven preventie en tijdig behandelen betere kansen dan voorheen, verwacht Hartman. Het gaat echter ook om kennis die nieuwe ethische dilemma's zal opleveren: 'Wat, als je die kwetsbaarheid eerder signaleert? Moet je dan ingrijpen? Of heeft iemand misschien zelfs wel recht op verloedering, om het sterk te zeggen?' Om nog maar niet te reppen van meer pragmatische dilemma's, want ook Hartman ziet een toename van het aantal zichtbare verslaafden die door bezuinigingen in de opvang op straat belanden. En ook hij vindt de drempel van de 'expliciete instemming' van de patiënt soms erg hoog. 'De individuele integriteit is nu wel heel heilig. Het is gemakkelijker om iemand in de gevangenis op te sluiten dan om iemand een prik te geven tegen zijn wil.'

➤ TEKST JAN BLAAUW

➤ FOTO GEERT VAN KESTEREN/HOLLANDSE HOOGTE



Prof.dr. Frans Zwarts
rector magnificus



TRAAGHEID

'Wij zijn geneigd te denken dat de ene na de andere technologische, zeg wetenschappelijke ontdekking zich aandient. Maar de werkelijkheid is anders. Er worden niet zo verschrikkelijk veel wetenschappelijke ontdekkingen gedaan. Wetenschap is per definitie traag.

Neem nou mijn eigen vakgebied, onderzoek naar de relatie tussen taal en hersenen. Honderdvijftig jaar geleden waren mannen als Broca al bezig met onderzoek naar afasie. Toen dachten ze nog dat alle kennis een eigen hersenknobbel had, plekken waar wiskunde zat of taal. Nu hebben we heel mooie machines, met bijzonder krachtige magneetvelden. Op de MRI-beelden zie je energie oplichten. Dat noemen we hotspots, net als bij die moderne communicatieverbindingen. Zo kun je zelfs emotie en kunst bestuderen. Maar eigenlijk zijn we nog steeds op zoek naar de emotie zelf, naar de emotieknobbel.

Nieuwe kennis verzamelen is een tijdrovend, arbeidsintensief en ingewikkeld proces dat heel zorgvuldig moet gebeuren. En elke oplossing genereert meer vragen dan je al had.

Het aantal vragen neemt bijna exponentieel toe. Zo zit de natuur in elkaar.

Toch hoor je onderzoekers hier niet over klagen. Ze zijn volledig gefocust op hun vakgebied en ervaren geen traagheid. Al die problemen waar ze voor staan en al die antwoorden die ze proberen te vinden, vergen zoveel energie en denkkracht dat ze zich daarvan niet bewust zijn. Wetenschappers die staan te popelen om antwoorden te vinden, zien vooral hoe uitzonderlijk snel het gaat. Op de schaal van tien weken zijn de ontwikkelingen soms inderdaad nauwelijks bij te houden. Maar paradoxaal genoeg is op de schaal van tien jaar vaak het omgekeerde het geval.

Het is niet te hopen dat jongeren met hun snelle levensritme op den duur worden afgeschrokken door de inherente traagheid van de wetenschap. Daarover maak ik me wel eens zorgen. Met hun door wetenschappelijke ontdekkingen mogelijk gemaakte mobieltjes en internet zijn ze gewend bijna overal meteen een antwoord op te krijgen. Moge de nieuwsgierigheid overwinnen.'

► TEKST
EDZARD KROL
► FOTO'S
ELMER SPAARGAREN

Noord
Tech
Venture
Private
Investment
& Support

Van briljant idee naar bloeiend bedrijf

- Stimuleren van de kennis economie in Noord-Nederland
- Investeren in kansrijke jonge noordelijke technologiebedrijven
- Inzetten van kapitaal, ervaring en ondernemingsexpertise

Noord Tech Venture biedt investeerders de mogelijkheid om te participeren in startende technologie bedrijven tegen een aantrekkelijk rendement. Op dit moment zijn er nog enige participaties te plaatsen.

Hebt u interesse in Noord Tech Venture?

Vraag de brochure aan via info@noordtechventure.nl of kijk op www.noordtechventure.nl

Zernikelaan 6
9747 AA Groningen
(050) 363 29 18

Noord Tech Venture wordt beheerd door de RUG Houdstermaatschappij B.V.



Scheikunde in bedrijf

‘Groningen is zonder meer innovatief. We doen mee op wereldniveau’. Scheikundig ondernemer Theo Flipsen (37) bedenkt met zijn bedrijf Polymer Service Centre Groningen (PSCG) al bijna tien jaar innovaties op het gebied van materiaalontwikkeling. PSCG is een hoogtechnologische spin-off van de RUG, een onderneming die kennis van de universiteit overdraagt aan het bedrijfsleven.

Vanuit een modern bakstenen bedrijfsverzamelgebouw aan de noordkant van het Zerniketerrein nemen Flipsen en een tiental werknemers voor bijna tweehonderd verschillende commerciële opdrachtgevers de ‘research and development’ van hoogwaardige kunststoffen en materialen voor hun rekening.

In de vitrinekast op de gang staan producten waarover PSCG tijdens de ontwikkeling heeft meegedacht: een kartonnen doos met een handig draagsysteem voor Heineken, shampooflessen en deodorantrollers voor Sanex. Maar ook kleine kunststof buisjes en slangetjes voor medisch gebruik. Beneden in het laboratorium experimenteren onderzoekers in witte jassen met borrelende vloeistoffen. ‘Onze kern ligt in polymeren, dat wil zeggen het omvormen van vloeistoffen en gassen tot kunststoffen,’ verduidelijkt Flipsen. ‘We doen veel innovaties op biomedisch gebied, bijvoorbeeld voor de Groningse lenzenfabrikant Ophtec. In ons lab ontwikkelen we kunstlenzen die Ophtec met een kleine operatie permanent in het oog plaatst.’

Steenworp

De scheikundige was nog bezig met zijn promotieonderzoek toen de universiteit hem in 1996 vroeg een professioneel kenniscentrum op het gebied van polymeerchemie te beginnen en zo een brug te slaan tussen de academische wereld en het bedrijfsleven. Flipsen hoefde niet lang te denken: ‘Ik kom uit een ondernemend gezin, we hadden thuis een agrarisch bedrijf. Het trok me aan om ook zelfstandig ondernemer te worden. Ik vind het spannend. Vooral voor het midden- en klein-

bedrijf zag ik mogelijkheden voor kennisoverdracht, een antwoord te vinden op de vragen van zo’n bedrijf.’

Ondanks de marktgerichte blik van PSCG houdt Flipsen een hechte band met de RUG. Vrijwel dagelijks fietsen zijn medewerkers met onderzoeksmonsters naar het op een steenworp afstand gelegen laboratorium van scheikunde. ‘De universiteit beschikt over apparatuur die je als bedrijf niet kunt betalen’, legt Flipsen uit. De hechte samenwerking is belangrijk voor PSCG, maar ook voor de RUG. ‘Bedrijven zoals de onze vormen een schil rondom de universiteit. We trekken ideeën vanuit de wetenschap naar ons toe, en geven ze economische waarde. En natuurlijk is de RUG, via de holding, ook mede-aandeelhouder.’ Volgens Flipsen is het goed voor de kenniseconomie als er meer spin-offs zouden ontstaan rondom kenniscentra. ‘Niet alleen rondom universiteiten, maar ook bij academische ziekenhuizen en hogescholen. De kenniscentra bieden de infrastructuur, wij tekenen voor de innovaties. Als je niet gaat ondernemen, komen veel producten er niet.’

Vruchten plukken

Flipsen vindt dat de RUG goed bezig is om kennis over te zetten in werkgelegenheid en economische groei. ‘Bij PSCG werken veel alumni van de RUG en de Hanzehogeschool. Bovendien vormt zich rond een spin-off van de universiteit weer een netwerk van toeleverende bedrijven. Wij werken samen met bijna 200 bedrijven in Noord-Nederland. Er gebeurt meer in de regio dan je denkt.’ Maar, vindt de scheikundige, de samenwerking tussen universiteit en bedrijfsleven kan zeker nog intensiever. Voor studenten is het waardevol om ook les te krijgen van mensen uit de praktijk. Flipsen keert zelf voorlopig nog niet terug naar de academische wereld. ‘Mijn promotieonderzoek is afgerond, ik heb PSCG opgebouwd en heb een tweede biomedisch bedrijf opgericht. Nu is het tijd daar de vruchten van te plukken.’

► TEKST YKJE VRIESINGA

► FOTO ELMER SPAARGAREN



De toekomst van de monarchie

Het zilveren regeringsjubileum van koningin Beatrix werd aan de RUG gevierd met een wetenschappelijk congres over de toekomst van de Nederlandse monarchie. Staatsrechtgeleerde prof. mr. Douwe Jan Elzinga nam de inhoudelijke organisatie op zich en het congresvoorzitterschap.

Stel je eens voor dat we Nederland helemaal opnieuw mogen opbouwen, alle wetten, de rechtspraak, de hele staat inrichting. Zouden we dan nog kiezen voor een constitutionele monarchie zoals we die nu hebben? Of zou het koningshuis sneuvelen als ondemocratisch instituut? 'Dat is een heel substantiële vraag,' antwoordt prof. mr. Douwe Jan Elzinga. De Groningse staatsrechtgeleerde organiseerde ter gelegenheid van het 25-jarig regeringsjubileum van koningin Beatrix een wetenschappelijk congres over de toekomst van de monarchie in Nederland. Dat congres, 'De Nederlandse constitutionele Monarchie in een veranderd Europa', werd gehouden op 29 en 30 september 2005 en geopend in aanwezigheid van de majesteit zelve.

Neutrum

Een constitutionele monarchie heeft volgens Elzinga duidelijke maatschappelijke voordelen. Een neutraal staatshoofd dat boven de partijen staat en niet betrokken is bij politiek gekrakeel, zorgt voor stabiliteit en kan een waarborg zijn voor het functioneren van de democratie. 'Op het eerste gezicht ligt dat misschien niet voor de hand, omdat de erfelijkheid van het koningschap haaks staat op democratische uitgangspunten. Tegelijk zie je dat men in het buitenland juist vanwege dat neutrale staatshoofd vaak met bewondering en wat jaloezie naar onze constitutionele monarchie kijkt.'

Elzinga legt uit dat een goed functionerende democratie baat heeft bij wat hij noemt een 'constitutioneel neutrum', een a-politieke, neutrale institutie die waakt over het politieke

verkeer. 'Als je op een nulsituatie zit, waarin je een democratie van de grond af opbouwt, heb je twee dingen nodig. Allereerst voldoende politieke vrijheid en maatschappelijke verscheidenheid, en verder een constitutioneel neutrum dat de spelregels waarborgt.'

Amerikaanse rechters

Vervolgens is de vraag hoe je een dergelijk neutrum precies invult. 'Je kunt kiezen voor een gekozen staatshoofd dat boven de partijen staat. Dan krijg je bijvoorbeeld iemand als de Italiaanse of de Duitse bondspresident, die allebei een neutrale rol hebben. Andere landen, zoals de Verenigde Staten en Frankrijk, kiezen juist voor een gepolitiseerde president. Je ziet vervolgens dat de rol van het neutrum daar wordt overgenomen door rechters en de grondwet. In de VS heeft men een rigide constitutie, gehandhaafd door rechters die een veel sterkere rol spelen bij het afperken van het politieke proces. Je kunt je afvragen of dat beter is, want je legt de functie van het constitutioneel neutrum bij een nóg ondemocratischer instelling dan in Nederland. Rechters worden voor het leven benoemd zonder enige democratische legitimering.'

'Als je doorredeneert zijn er dus drie vormen. Kies je voor een neutrale president, kies je voor de onafhankelijke rechter of kies je voor een soort koningschap. Als je het zo bekijkt, dan kom je eigenlijk heel dicht bij elkaar uit. Het zijn een soort graduele afwegingen. Het nadeel van een neutrale president is dat zo'n persoon nog altijd wordt geassocieerd met een politieke partij. Heel vaak lukt het nauwelijks om de politieke kleur af te werpen en boven de partijen uit te stijgen.'

Rumoer

Daarmee formuleert Elzinga de belangrijkste voorwaarde voor een goed functionerend erfelijk koningschap: de Koning moet volstrekt partijpolitiek neutraal functioneren. 'Zou dat niet het geval zijn, zou op enig moment blijken dat de koningin persoonlijk invloed uitoefent op dossiers, dan zou dat het

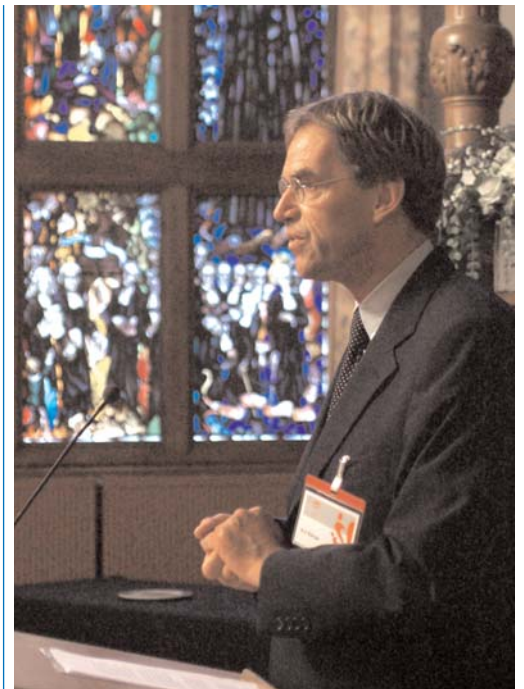
constitutioneel koningschap meteen opblazen.'

Elzinga bevestigt dat over de staatsrechtelijke neutraliteit van koningin Beatrix in het verleden een paar relletjes zijn geweest. Zo zou zij bij een staatsbezoek aan Zuid-Afrika in 1996 het gezelschap van de Nederlandse ambassadeur gemeden hebben. De man had een wettige echtgenote in Nederland en een vriendin in Zuid-Afrika en dat was, zo werd beweerd, tot misnoegen van de koningin. 'Zo hier en daar hoor je wel eens een dergelijk verhaal, maar dat is toch een uitzondering. Het lawaai ontstaat dan ook omdat iedereen verwacht dat het koningschap neutraal is. Er doet zich nog wel eens een incidentje voor, denk bijvoorbeeld ook aan de reis van de koningin naar Oostenrijk toen Haider daar net aan de macht was. Dergelijke relletjes bevestigen juist hoezeer wij hechten aan de neutraliteit van het staatshoofd. Zodra de grens met een halve millimeter wordt overschreden, ontstaat er direct rumoer.'

Enorme populariteit

Hoewel Elzinga sterke waarde hecht aan de neutraliteit van het koningschap, is hij beslist geen voorstander van het ontnemen van de regeringsfunctie van het staatshoofd, zoals bijvoorbeeld D66 dat wil. Op die manier zou het staatshoofd een strikt representatieve rol krijgen, vergelijkbaar met de monarchie in de Scandinavische landen. 'Dan zeg je eigenlijk dat het staatshoofd er alleen is voor de eenheid in de samenleving en niet voor eenheid in de politieke sfeer.'

Een dergelijke situatie kan volgens Elzinga juist leiden tot ondemocratische tendensen. 'Een staatshoofd krijgt dan de ruimte om een beetje gevaarlijke positie in te nemen. Koningen hebben vaak een enorme populariteit in de samenleving. Als je de verantwoordelijkheid voor de eenheid op het politieke niveau weghaalt, bestaat de kans dat het staatshoofd zich met dat grote maatschappelijke draagvlak tegen de politiek gaat afzetten.' Daardoor ontstaat de schijnbare tegenstelling dat wie de Koning neutraal wil houden, hem niet van zijn politieke functies moet ontdoen. ➤



Douwe Jan Elzinga

Prof. mr. Douwe Jan Elzinga studeerde geschiedenis en rechten aan de RUG, waar hij na zijn promotie werkte als universitair docent, universitair hoofddocent en hoogleraar bij de vakgroep Staatsrecht. Sinds 2004 is hij ook buitengewoon hoogleraar Staatsrecht aan de Universiteit van Aruba. Elzinga was van 1998 tot 2001 voorzitter van de Staatscommissie 'Dualisme en lokale democratie' en is voorzitter van de Groningse Referendumcommissie. In 2003 werd hij benoemd tot Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw. Hij reed de Elfstedentochten van 1985, 1986 en 1997 en liep in 1997 tevens de Marathon van Bertlijn.

➤ VERVOLG VAN PAGINA 9

Geen troonrede

Wie de huidige regeringsrol van koningin Beatrix kritisch beschouwt, komt volgens Elzinga tot de conclusie dat de neutraliteit van het staatshoofd op een aantal kritische momenten ontbreekt, of in ieder geval niet duidelijk genoeg is. 'Als je neutraliteit neemt als uitgangspunt, dan is het niet aanvaardbaar dat de koningin de troonrede voorleest. Op die manier wordt de suggestie gewekt dat zij zich associeert met de beleidsvoornemens van het kabinet. Je zou de koningin een fraaie toespraak moeten laten houden, vergelijkbaar met de kersttoespraak, en vervolgens moet de minister-president de plannen van het kabinet uitspreken.'

'Het moderne koningschap is alleen nog maar te handhaven als ten minste op het niveau van de politiek maximale neutraliteit in acht wordt genomen. Dan heeft een monarchie ook echt een functie. Een a-politieke Koning kan op uitstekende wijze de rol van neutrale macht binnen de democratie vervullen.

De enige prijs die je daarvoor hoeft te betalen is de erfelijkheid van het staatshoofd.'

➤ TEKST ERNST ARBOUW

➤ FOTO'S KARS TUINDER





FOTO ROELAND FOSSEN

Ain Wondre Stad

Tommy Wieringa (38)

- schrijver
- studeerde geschiedenis tussen 1989 en 1993, voltooide die studie niet en deed later journalistiek in Utrecht
- was met zijn roman *Joe Speedboot* genomineerd voor de AKO Literatuurprijs 2005
- speciale plek: Vismarkt 44

'Op 30 december vorig jaar stonden er allemaal paniekberichten van mijn kleine zuster op mijn telefoon. Dat ik haar moest bellen. Het huis van mijn moeder aan de Vismarkt was afgebrand. Ik ben meteen naar Groningen gereden om de zaak in ogenschouw te nemen. Een rokende puin hoop, door een kaars in een kerststukje. Mijn moeder zat in Egypte, ineens was ik haar zaakwaarnemer en sliep ik drie weken op een matrasje op de grond bij mijn zuster in haar studentenhuus. Ik maakte er kennis met de senseo-cultuur. Nu denk ik bij Groningen steeds aan die rotte kies die daar nog altijd is, aan de donkere kant van de Vismarkt, links van Huize Maas. Mijn moeder had niets meer dan twee koffers met kleren.

Als die brand er niet geweest was, had ik de plaats in de binnenstad genoemd waar een van mijn studievrienden in zijn arm werd gestoken. Veel bloed en er hing van alles uit. We waren met zijn drieën tegen dertien. Ik was geschiedenis gaan studeren omdat ik betoverd was door namen als Baalbek, Isfahaan, Aleppo, Ninivé. Het berustte op een denkfout, ik wilde alleen maar naar die plaatsen reizen. Bij schrijfpoddrachten kreeg ik vaak de opmerking: vlot geschreven, maar je hebt te weinig afstand tot de materie. Tot docent Ruslandistiek Hans van Koningsbrugge op een dag schreef: "Hier wil ik meer van lezen, geef me meer." Dat gaf de doorslag om te stoppen. In 1995 kwam mijn eerste roman uit.'

➤ TEKST ELLIS ELLENBROEK

➤ FOTO MICHEL DE GROOT

Vismarkt

Een schot in de roos. Zo kijkt Gezinus Hidding terug op zijn keus van toen om econometrie te gaan doen. Hidding (47) zette zijn enthousiasme over zijn oude universiteit om in daden. Hij riep een prijs in het leven die hij noemde naar de hoogleraar bij wie hij afstudeerde. Afgelopen oktober werd de Aart Bosmanprijs voor het eerst uitgereikt voor het beste proefschrift over bestuurlijke informatiekunde.

Graag iets terugdoen



Gezinus Hidding

Aart Bosman (75) was even stil toen hij vernam wat zijn oud-student Gezinus Hidding in zijn schild voerde. Knikkend dat het een mooi plan was en dat hij zijn toestemming gaf, liep de emeritus hoogleraar bedrijfseconomie (1968–1995) de studeerkamer uit, waar hij samen met Hidding zat. Hij moet toen het nieuws aan zijn vrouw Wil hebben verteld, vermoedt Hidding. Maar toen hij 's avonds bij de familie Bosman aan tafel schoof, zei Bosman: 'Vertel ook eens aan Wil wat je mij net hebt verteld.'

Een jaar of vier verder, met Gezinus Hidding voor dit interview in de salon van het Groningse etablissement Het Schimmelpenninckhuys. Het is vrijdagochtend 7 oktober 2005 en Hidding – kostuum, gedistingeerd snorretje, goudkleurige bril – is over uit Amerika. Hij bestelt koffie en taart met slagroom, omdat het een bijzondere dag is. Vanmiddag gebeurt dan eindelijk waar het toen in die studeerkamer over ging: De allereerste Aart Bosmanprijs – bedacht, ingesteld

en betaald door Gezinus Hidding – zal worden uitgereikt.

Kruidenier

Gezinus Hidding was de enige zoon van een kruidenier in Vlagtwedde. Hij studeerde econometrie aan de Faculteit der Economische Wetenschappen in Groningen en toog daarna naar Amerika waar hij zijn promotieonderzoek begon aan de Carnegie Mellon University in Pittsburgh. Na als consultant op verschillende plaatsen in de wereld gewerkt te hebben, promoveerde hij in 1992. Sinds 1996 is de alumnus associate professor informatiesystemen aan de Loyola University in Chicago. Daarnaast zette hij twee websites op die consumenten wegwijs maken als ze iets, wat ook maar, willen huren: de Nederlandse site verhuur.nl en de Engelstalige youRentit.com.

'In Amerika is het normaal dat alumni iets aan hun universiteit geven. In elk geval als het privé-universiteiten zijn. Ik geef elk jaar ook een bedrag aan de Business School van

Carnegie Mellon University in Pittsburgh.' Maar de Aart Bosmanprijs die Hidding de RUG cadeau gaf, is toch van een andere orde, erkent hij. De prijs – waarmee jonge doctoren op Hiddings vakgebied, de informatiekunde, vierduizend euro kunnen winnen – is ontstaan uit emotie. 'Ik ben dankbaar', zegt Hidding, 'en nu wil ik graag iets terugdoen.'

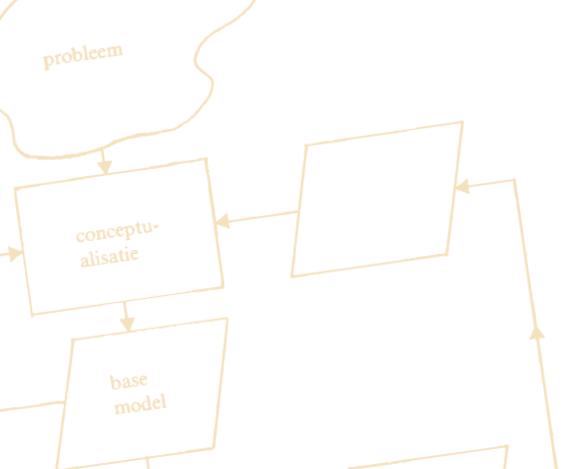
Hij vertelt hoe in zijn studietijd, eind jaren zeventig, de Groningse economische faculteit al duidelijk haar plek op de studentenmarkt had bepaald. 'In het academisch onderwijs is een kernvraag of je je studenten opleidt om meteen al in de praktijk mee te draaien, of dat je ze juist uitrust voor de lange termijn, zeg over tien jaar. In Groningen doen ze beide en daar waren ze toen al heel duidelijk in. Daar neem ik mijn petje voor af.'

Grondlegger

'Er zijn een hele hoop mensen die mijn opleiding hebben verzorgd', zegt Hidding, die koos voor een studieprogramma met 'lange-termijnaccent'. Maar Aart Bosman heeft een speciale plek bij hem. De emeritus hoogleraar was in Groningen de grondlegger van het vakgebied bestuurlijke informatiekunde. Bestuurlijke informatiekunde is het vakgebied dat zich richt op het gebruik van informatie- en communicatietechnologie in en tussen organisaties.

Hidding specialiseerde zich in dat vak, dat destijds trouwens informatiesystemen heette. 'Bosman heeft de studie die ik heb gevolgd naar zijn hand gezet. Daarvoor wil ik hem in het zonnetje zetten. Het is een goede opleiding voor mij geweest.'

Droeg hij zijn hoogleraar ook als persoon op handen in zijn studietijd? Hidding: 'Ik kende hem persoonlijk niet. We hadden een professor-studentrelatie zonder persoonlijke aspecten. Ik wist bijvoorbeeld tijdens de studie niet dat hij Aart heette, ik wist niet of hij getrouwd was. Dat soort dingen heb ik pas tegen het eind uitgevonden.' Inmiddels is het wel 'jou' en 'jij' en is er tussen de twee een hartelijke relatie ontstaan. 'We hielden



contact en toen was het “Goh, kom eens langs, kunnen we bijpraten”. Zo heb ik Aart en Willy beter leren kennen.’

Cheque

De Aart Bosmanprijs zal elke twee jaar worden uitgereikt. Ook als de nu pas 47-jarige insteller ervan er niet meer mocht zijn. ‘Dat is geregeld.’ ‘Het is ons financieel goed gegaan. Waarom zou ik dit niet doen?’ En hij en zijn vrouw Antje – die ook uit Vlagtwedde komt, zij het dat ze elkaar pas vonden toen ze allebei in het buitenland werkten – hebben geen kinderen. ‘Dan vraag je je natuurlijk af: Waar gaat dat wat ik nalaat naar toe?’

Op tafel in het Schimmelpenninck Huys ligt een dikke envelop. De twee laatste dissertaties die zijn overgebleven uit zeven nominaties zitten erin. Een van de twee wordt vanmiddag bekroond. Hidding verklaart desgevraagd de twee proefschriften alleen nog maar doorgebladerd te hebben. ‘Ik ga ze zeker nog lezen, maar ik heb ze pas net gekregen, bij mijn moeder waar ik logeer.’ Geen punt. ‘Ik zit niet in de jury. Ik heb het makkelijk. Ik hoef alleen een cheque uit te schrijven en vanmiddag een kop koffie te drinken.’

Echtgenote Antje is er straks niet bij. Vanwege haar drukke baan op een makelaarskantoor is ze deze keer niet meegevlogen naar Nederland. Aart Bosman is er wel, natuurlijk. Ook moeder Hidding (73) zit op de eerste rij. Gezinus Hidding is er blij om. ‘Het cirkeltje is rond. Toen ik destijds na mijn studie naar Amerika ging, is mijn moeder ook bij professor Bosman op kantoor wezen praten. Samen met mijn vader die toen nog leefde. Mijn ouders wilden weten of het wel een goede stap was, of ik het wel aankon.’

➤ TEKST ELLIS ELLENBROEK

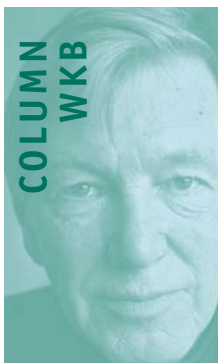
➤ FOTO'S ELMER SPAARGAREN

DE AART BOSMAN-PRIJS

De Aart Bosmanprijs wordt eens per twee jaar toegekend aan de schrijver van een Nederlands of Belgisch proefschrift over bestuurlijke informatiekunde. Op 7 oktober 2005 werd de prijs voor het eerst uitgereikt aan Erik de Vries voor zijn proefschrift *ICT enabled distribution of services*.



Aart Bosman



COLUMN
WKB

DE PORTIER

De portiers van onze instituten zijn tevens filosoof. In het diepste geheim hebben ze een voortgezette opleiding genoten bij Wijsbegeerte.

Ik vervoegde mij bij de portier van het KVI, Peter Mekkes. Hij wist wie ik kwam ophalen, belde naar boven en vertelde dat het nog even kon duren. No problem, zei ik, dan ga ik nog even een sigaret roken.

Dat had ik dus niet moeten zeggen.

Er verschoof iets in zijn blik. Hij rookte niet meer, zei hij, al tijden niet, hij kon er niet tegen, maar hij was nog steeds verslaafd. Vroeger rookte hij shag. Hij kon de mooiste shagjes rollen, goed gevuld maar ook weer niet te stevig. En zodra hij nu iemand zag roken – sterker nog, zei hij, al praten we er alleen maar over zoals nu – dan ging hij virtuele shagjes zitten draaien. Hij deed het me voor.

Ik zei, zou het dan helpen om ze voor anderen te draaien, die het niet zo goed kunnen. Sla je twee vliegen in een klap. Nou, dat was pas echt een domme opmerking, eentje die zijn nostalgie in regelrechte droefenis deed omslaan. Dat was het niet, zei hij, als je er een draait en je kunt hem niet oproken, dan wordt het alleen maar erger. Het was alsof ik hem een oneerbaar voorstel deed, interruptus of abortus of zo.

Ik praatte over mijn stommiteit heen en vroeg waarom hij er dan niet meer tegen kon. Dat was geweest na een griep, zei hij. Schijnheilig als ik ben, grapte ik: kan ik dat virus niet overnemen, wie weet helpt het. Weer fout. Wie wil dat nou, zei hij. Het was duidelijk dat hij vond dat ik mijn zegeningen moest tellen, dat ik mijn verslaving niet waard was. Als een gelouterd mens vertiet ik de portiersloge.

Later moest ik denken aan een ander filosofisch brein, Jeanne Peijnenburg die analytisch heeft bewezen dat mensen dingen kunnen doen tegen beter weten in – een stelling waar ik niet-temin tegen blijf steigeren. Als ik zou stoppen, zou dat tegen beter weten in zijn, zoveel is mij nu duidelijk.

w.k.b.hofstee.gr

Voorjaarsdiners

20 april 2006

➔ GRONINGEN

TUSSEN HEMEL EN AARDE

In het computerhart van de RUG, de Zernikborg, heet Rector Magnificus, Frans Zwarts u welkom. Het thema van de avond wordt gedemonstreerd in een 3-dimensionale presentatie over ons sterrenstelsel in het Virtual Reality Theatre. Hierna spreekt Peter Barthel, hoogleraar Astrofysica aan de RUG, over de gevaren uit het heelal: planetoïden die bij inslag in de oceaan de tsunami van 2004 zouden doen verbleken. Barthel geeft een kijkje in een bijna science-fiction-achtige wereld en pleit voor waakzaam-

heid. Jan Bremmer, hoogleraar in de algemene godsdienstgeschiedenis en vergelijkende godsdienstwetenschap aan de Faculteit der Godgeleerdheid en Godsdienstwetenschap, benadert de hemel vanuit een religieus perspectief. Hij weerlegt de bewering dat er in de huidige maatschappij geen ruimte is voor religie en gaat hij in op nieuwe religieuze bewegingen, met bijzondere aandacht voor het geloof in vliegende schotels en technisch begaafde engelen.

➔ LEEUWARDEN

DE TOEKOMST VAN HET MERK FRIESLAND

In het hoofdkantoor van de Frieslandbank wordt u ontvangen door gastheer Koos Duppen, lid College van Bestuur van de RUG. Gert de Roo, hoogleraar Planologie aan de Faculteit der Ruimtelijke Wetenschappen, houdt een lezing over Noord-Nederland als mogelijk recreatiepark van de Randstad en de bijzondere rol van Friesland daarin. Hij pleit voor meer durf bij het plannen en bouwen en voor een visie die op de toekomst is gericht.

Goffe Jensma, onderzoeker bij de Fryske Akademy, promoveerde aan de RUG op het bekroonde proefschrift *De gemaskerde god. François Haverschmidt en het Oera Linda-boek*. In zijn lezing komt de romantische kant van 'het merk Friesland' aan de orde. Wanneer werd het eigenlijk gevestigd, uit welke elementen bestaat het? Zal het de tand des tijds ongeschonden kunnen doorstaan of verdient het herijking?

➔ DEN BOSCH

(ONGELIJKE) KANSEN IN HET ONDERWIJS

Bert Verveld, algemeen directeur van het Bureau van de Universiteit, ontvangt u in het onderkomen van Essent in het Riva-gebouw. Jules Peschar, emeritus hoogleraar Onderwijs-sociologie, geeft een beschouwing op de veranderende denkbeelden over 'ongelijke onderwijskansen' vanaf de idealistische jaren '70 tot heden. Later op de avond is het woord aan Sietske Waslander, hoogleraar Sociologie bij de Faculteit der

Gedrags- en Maatschappijwetenschappen en beleidsadviseur en -onderzoeker op het terrein van sociaal beleid. Zij spreekt over de minder getalenteerde leerlingen uit hogere sociale milieus. Doen zij het minder goed of slagen zij er (dankzij hun ouders of anderen) toch in de benodigde diploma's te halen?

Boeiende lezingen tijdens een bijzondere maaltijd

Speciaal voor haar alumni organiseert de Rijksuniversiteit Groningen volgend voorjaar op verschillende plaatsen in Nederland een diner. U bent, samen met uw introducé, van harte uitgenodigd. In een informele sfeer ontmoet u andere alumni en bestuurders van de universiteit. Tussen de gangen door kunt u genieten van twee lezingen over interessante maatschappelijke en wetenschappelijke onderwerpen. De bijeenkomst duurt van circa 18.00 uur tot 22.30 uur.

→ ROTTERDAM

DE WINST VAN MULTICULTURELE
SAMENWERKING

Simon Kuipers, voorzitter van het College van Bestuur van de RUG, heet u welkom in het hoogste gebouw van wereldhaven Rotterdam, de Euromast. René Boomkens, hoogleraar sociale en cultuurfilosofie aan de Faculteit der Wijsbegeerte, bespreekt de gevolgen van globalisering van de alledaagse cultuur. Hij pleit voor een mondiale cultuur, in plaats van kunstmatig 'Nederlanderschap' en schroomt niet vast te stellen dat 'wij allang geen Nederlanders meer zijn'. Ook

vraagt hij zich hardop af 'wat nou Nederlandse beschaving is'. Karen van Oudenhoven-van der Zee is hoogleraar Organisationspsychologie aan de Faculteit der Gedrags- en Maatschappijwetenschappen. Daarnaast is zij coördinator van het maatschappelijk topinstituut Integratie en Sociale Weerbaarheid. Zij benadrukt het belang van culturele diversiteit binnen organisaties en hoe dit optimaal benut kan worden.

→ UTRECHT

ONTSPoord: OPVOEDEN OF OPSLUITEN?

In het Spoorwegmuseum wordt u ontvangen door RUG-alumna Geschiedenis Pamela G. Boumeester, directievoorzitter NS Reizigers en voorzitter College van Alumni van de RUG. Hjalmar van Marle, hoogleraar forensische psychiatrie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam en gerechtelijk deskundige bij het gerechtshof te Amsterdam, spreekt over de veranderende publieke opinie betreffende tbs-veroordeelden. Van Marle was geneesheer-directeur van de Van Mesdagkliniek te

Groningen en het Pieter Baancentrum te Utrecht. Arjen Jonker is directeur van Rijksinrichting voor jongens Den Engh en sinds 1970 werkzaam op het terrein van de Justitiële Jeugdbescherming. In 2004 promoveerde hij op het proefschrift *Niet opsluiten, maar opvoeden*. Nederland moet af van de begrijpende hulpverlenersmentaliteit. Respect, orde en gezag dienen hersteld te worden, vindt Jonker.

DEELNAME

Deelname aan het Voorjaarsdiner kost € 45,- per persoon (€ 40,- voor alumnipashouders). Per locatie is er een maximum aantal deelnemers. Aanmelden kan tot 20 maart 2006. Deelnemers krijgen in de week van 3 april a.s. een entreebewijs en informatie toegestuurd. Stuur uw aanmeldingsformulier, o.v.v. 'Voorjaarsdiner 2006' op de envelop, naar:

Rijksuniversiteit Groningen
Alumnirelaties & Fondswerving
t.a.v. Lidy Bosker
Postbus 72
9700 AB Groningen

Het programma kan nog gewijzigd worden. Op de website voor alumni staat uitgebreide informatie over de lezingen en de locaties.

Voor meer informatie:
www.rug.nl/alumni

a.h.bosker@rug.nl of
telefoon (050) 363 46 84



AANMELDINGSBON VOORJAARSDINER 20 APRIL 2006

| LOCATIE | AANTAL AANMELDINGEN |
|--|---------------------|
| NAAM EN VOORNAAM | M/V |
| STUDIERICHTING EN AFSTUDEERJAAR | |
| STRAAT EN HUISNUMMER | |
| POSTCODE EN WOONPLAATS | |
| TELEFOONNUMMER OVERDAG | |
| E-MAIL | |
| BANK-/GIROREKENING | |
| BIJZONDERHEDEN (VEGETARISCH, DIEET ETC.) | |
| NAAM INTRODUCÉ(S) 1 | M/V |
| 2 | M/V |
| AANTAL ALUMNIPASHOUDERS | X € 40,- = € |
| AANTAL PERSONEN ZONDER PAS | X € 45,- = € |
| TOTAAL | € |

Hierbij geef ik Alumnirelaties (bankrekening 55.36.84.655) toestemming eenmalig het totaalbedrag voor de toegangkaart(en) af te schrijven van mijn rekening*

DATUM

HANDTEKENING

* Intrekking van de machtiging is bij eenmalige machtigingen niet mogelijk. Bij verhindering dient u tijdig contact op te nemen met Alumnirelaties. Annulering is niet kosteloos.



Het klimaat in atomen

Sneeuw maken in Groenland

De onderzoekers van het Centrum voor Isotopenonderzoek van de RUG meten atoomkernen. Maar hun onderzoeks-terrein is vooral het klimaat, al maken ook archeologen gebruik van hun diensten.

Eind augustus stond Harro Meijer, hoogleraar isotopenfysica en voorzitter van het Centrum voor Isotopenonderzoek (CIO), sneeuw te maken bovenop een ijskap in Groenland. Blauwe sneeuw, om precies te zijn. Het was geen kunstproject, maar het begin van een tienjarig onderzoek dat meer inzicht moet geven in de schommelingen van het aardse klimaat.

De interesse voor het klimaat bij het CIO gaat terug tot de Deltawerken. De makers van het Deltaplan wilden weten hoe hoog de zeespiegel in het verleden had gestaan en vooral hoe snel de zeespiegelstijging de laatste

eeuwen was gegaan. Sinds de laatste ijstijd is die met tientallen meters gestegen. Bij opgravingen waren resten van bepaalde planten, die langs de kust altijd op zeespiegel-niveau groeien, gevonden. Dat gaf een idee hoe hoog de zeespiegel in het verleden stond. Maar om te bepalen hóe ver in het verleden, moest de ouderdom van de planten worden gemeten.

Nobelprijs

En daarvoor kwamen ze naar Groningen. Meijer: 'De RUG-biofysicus Hessel de Vries was in de jaren vijftig een van de grondleggers van de ouderdomsbepaling via de zogenaamde koolstof-14 methode.' Het idee om met behulp van koolstof-14 de ouderdom van organische materialen te bepalen kwam van de Amerikaan Willard Libby. Planten nemen namelijk koolstof op uit de lucht waarvan een klein deel de radioactieve variant koolstof-14. Een plant neemt geen koolstof meer op als hij dood is.

Vanaf dat moment wordt het gehalte aan koolstof-14 in de plant gestaag lager door radioactief verval. Na zo'n 5700 jaar is de helft verdwenen. Libby had echter nog niet de middelen om de lage concentraties radioactief koolstof-14 in oude monsters goed te meten. De Vries bouwde heel nauwkeurige 'telbuizen', die het radioactieve verval van koolstof-14 wél nauwkeurig konden detecteren en maakte zo de methode uitvoerbaar. Libby kreeg in 1960 een Nobelprijs en velen zijn ervan overtuigd dat hij de prijs met De Vries had moeten delen, wanneer die niet een jaar eerder onder tragische omstandigheden was overleden.

Het onderzoek voor de Deltawerken slaagde en gaf unieke resultaten: 'Het was een van de eerste reconstructies van de zeewaterspiegel die er waren gemaakt', aldus Meijer. Het CIO speelt tegenwoordig een belangrijke rol bij het ijken van de koolstof-14 metingen. Door de eeuwen heen vertoont de hoeveelheid koolstof-14 in de atmosfeer namelijk

'Door dit soort vondsten is de koolstof-14 datering nu tot een ouderdom van zo'n 45.000 jaar bruikbaar.'

schommelingen. Het zoeken is daarom naar organisch materiaal dat op een onafhankelijke manier gedateerd kan worden, waarna die ouderdom met een koolstof-14-datering vergeleken kan worden. Enkele jaren geleden produceerde het CIO samen met Japanse onderzoekers zo'n vergelijking. In een Japans meer lagen 'jaarringen' van bezinksel die tienduizenden jaren teruggingen. Het CIO deed de koolstof-14-dateringen. Meijer: 'Door dit soort vondsten is de koolstof-14 datering nu tot een ouderdom van zo'n 45.000 jaar bruikbaar.'

Industriële revolutie

In de kelder van het CIO staan, met veel beton en lood afgeschermd tegen kosmische straling, negen telbuizen waarmee koolstof-14-metingen gedaan worden, nog in de geest van De Vries. Veel werk gebeurt in opdracht van archeologen. Maar koolstof-14 kan ook op andere manieren worden ingezet. Zo neemt het CIO deel in een groot Europees netwerk dat het broeikasgas kooldioxide meet in de atmosfeer. De concentratie is de sinds het begin van de industriële revolutie toegenomen, door de verbranding van fossiele brandstoffen. 'Wij willen weten hoe kooldioxide zich verspreidt, waar het terecht komt', aldus Meijer. Koolstof uit fossiele brandstoffen is al zo oud dat het geen koolstof-14 meer bevat. Bij verbranding van fossiele brandstoffen komt dan ook geen koolstof-14 vrij. Aan de hand van de verhouding tussen gewoon koolstof en koolstof-14 is in principe af te lezen of kooldioxide in de atmosfeer afkomstig is van de verbranding van fossiele brandstoffen of van natuurlijke bronnen.

Verscheidende meetstations in Europa houden de concentraties kooldioxide in de gaten. Het CIO onderhoudt een meetstation onder de dijk met de Waddenzee, bij Hornhuizen. Binnenkort wordt nog een meetstation ingericht op een olieplatform in de Noordzee. 'Met de meetgegevens van alle stations samen is het mogelijk modellen te testen die de verspreiding van kooldioxide beschrijven,' legt Meijer uit. Het onderzoek moet een beter

beeld geven waar het kooldioxide uiteindelijk blijft. 'Een groot deel wordt opgenomen door de oceanen of op het land. Mogelijk kun je die opname stimuleren en zo een deel van het broeikasgas kwijtraken.'

Pinguïns

Voor een nauwkeurige uitvoering van de koolstof-14-ouderdomsbepaling bleek ook de meting van het stabiele isotoop koolstof-13 nodig. (Een isotoop is een atoom dat in massa verschilt maar wel tot hetzelfde element behoort.) Een stabiel isotoop is niet radioactief, en verdwijnt dus niet door radioactief verval. 'Voor die bepaling is een techniek in huis gehaald die de verschillende koolstofkernen op gewicht kan scheiden, de zogeheten massaspectroscopie', vertelt Meijer. Toen bleek dat stabiele isotopen zelf ook weer een heleboel mogelijkheden voor wetenschappelijk onderzoek kunnen bieden. Zo gebruiken RUG-biologen stabiele isotopen om de stofwisselingsnelheid van in het wild levende dieren te meten. Op die manier is bijvoorbeeld gemeten hoeveel energie mannelijke keizerspinguïns op de Zuidpool gebruiken wanneer ze staan te broeden. 'Ze blijken de honderd dagen broedtijd net aan te kunnen, maar alleen wanneer ze in grote groepen bijeen staan om warm te blijven', vertelt Meijer. Het onderzoek haalde een aantal jaren geleden het wetenschappelijke tijdschrift *Nature*.

Zwaar water

De stabiele isotopen helpen ook bij klimaatonderzoek. In de zomer zit er in regenwater verhoudingsgewijs meer zwaar water dan in de winter. Bij zwaar water is een van de beide waterstofatomen in H₂O vervangen door het zwaardere deuteriumatoom. Ijsslagen op bijvoorbeeld Groenland bevatten grote pakketten sneeuw die op deze manier in 'jaarringen' opgedeeld kunnen worden. Dit 'neerslagarchief' gaat zo'n 120.000 jaar terug. Ook langdurige schommelingen in het klimaat – warme en koude periodes – zijn in dit archief te herkennen aan de hoeveelheid zwaar water. En dat was de reden van het



Het Centrum voor Isotopenonderzoek is een apart onderzoekscentrum binnen de Faculteit der Wiskunde en Natuurwetenschappen. Ongeveer een derde van de financiering komt van de universiteit, de rest wordt verdiend met contractonderzoek. Er werken ongeveer 25 personen. Bij de onderzoekvisitatie, eerder dit jaar, haalde het CIO de hoogst mogelijke score.

bezoekje in augustus. Meijer: 'Wanneer sneeuwlagen door nieuwe sneeuw op elkaar gedrukt worden, krijg je uitwisseling van water tussen de lagen.' Daardoor neemt het verschil in de concentratie van zwaar water tussen de lagen af. Op Groenland heeft Meijer kunstmatig sneeuw gemaakt van water dat is verrijkt met zwaar waterstof. 'De komende tien jaar gaan we monsters nemen van die laag om dat proces beter in kaart te brengen, zodat we onze meetmethoden beter kunnen ijken.' En waarom de sneeuw blauw was? 'Dat hielp bij het aanbrengen van de laag.'

➤ TEKST RENÉ FRANSEN

➤ FOTO CIO

In een wereld zonder asfaltwegen, elektriciteitsnet of zorgverzekeraars knoopt RUG-alumnus technische bedrijfskunde Jelle Pentinga (34) losse eindjes aan elkaar. Hij is projectleider, zeg maar probleemoplosser, voor Artsen zonder Grenzen. Na missies in onder andere Malawi, Mozambique, Zambia en Ethiopië zit hij nu acht maanden in Kongo Brazzaville.

‘Je doet wat je kunt’



Ziekenhuis van Kinkala. Jelle Pentinga in gesprek met een verpleegkundige. Pentinga: ‘Niemand weet waar de wielen van de ambulance gebleven zijn, hij is gelukkig niet van ons. Op de achtergrond het mooiste gebouw van Kinkala, neergezet door de EU en helaas niet representatief voor de rest.’

‘Wij houden het enige ziekenhuis in de regio draaiende’

Ik zit nu op de compound, vier tot zes uur hobbelen van de hoofd stad Brazzaville. Ooit was dat één uur rijden over een hoofdroute met strak asfalt. Nu zit de weg zo vol gaten, dat je er niet eens met een gewone landrover overheen kunt.’ Vanuit een wereld ver, heel ver van Nederland, vertelt oud-student technische bedrijfswetenschappen Jelle Pentinga over zijn thuis voor acht maanden: de Pool-regio in het zuidoosten van Kongo. De telefoonlijn klinkt blikkerig, soms valt hij weg. Geen wonder, in een provinciestadje met één mast voor mobiele telefonie en één generator. ‘Als er brandstof is, hebben we licht van zes tot tien ’s avonds. Daarna is het aardedonker en gaat de avondklok in. Alleen met een auto mag je naar een van de drie bars in het dorp. Maar daar is niet veel te beleven. Zonder stroom is er geen licht, geen muziek en alleen lauw bier.’

Pentinga werkt voor Artsen zonder Grenzen. Niet het échte werk, zegt hij zelf, want dat doen de artsen. En ook niet op kantoor, want dat zou uiteindelijk te weinig uitdaging bieden. Als projectleider in het veld is hij verantwoordelijk voor het succes van de hele missie en de veiligheid van het personeel: ‘Wij houden het enige ziekenhuis in de regio draaiende. Veel is het niet: een paar losstaande gebouwen. Golfplaten daken, kleine ruimtes. Een zaal voor de mannen, één voor de vrouwen. Een kleine afdeling chirurgie met een provisorische operatiekamer. En een apart gebouw voor tuberculosepatiënten, want daar zijn er veel van hier.’

Rebellen

Pentinga overlegt met de autoriteiten, regelt transporten, schat de veiligheid in en beoordeelt of donorgelden goed worden gebruikt. Het is zwaar werk. Door het klimaat: druipend van het zweet achter een notebook, alles gaat langzamer dan thuis. Maar ook door de aanhoudende spanningen. In de Pool-regio wonen veel tegenstanders van de regering; rebellen die zich Ninja’s noemen. Ze voelen zich geïntimideerd door de overheid en het leger en hebben daarom het ontwapeningsprogramma op pauze gezet. Dat zorgt opnieuw voor onzekerheid bij de bevolking die net tien jaar oorlog achter de rug heeft. Roadblocks, schoten in de lucht. Het wordt er niet makkelijker op.

‘We hebben nu een Ninja liggen met een kogel in zijn lijf. Hij is door zijn eigen leider neergeschoten, omdat hij voor zichzelf een trein wilde beroven. Zo gaat dat hier met dissidenten. Wij verzorgen die jongen, want patiënt is patiënt. Niemand kan mij garanderen dat hij over een paar weken niet tóch op de weg staat en mij met een kalashnikov mijn horloge en portemonnee afhandig maakt. Je moet er niet teveel bij stilstaan. Ik vertrouw op de naam die Artsen zonder Grenzen heeft bij de bevolking en ook bij de rebellen. Als ze ons iets aandoen, hebben ook zij geen ziekenhuis meer.’

Onbetrouwbaar

Pentinga is wel wat gewend. Hij heeft geleerd zijn aandacht te concentreren op een beperkt aantal problemen en de oplossing daarvan.

Eerst in het bedrijfsleven in Nederland. Daarna als logisticus en later projectleider voor Artsen zonder Grenzen. Onder andere in Mozambique, waar hij na de overstromingen van 2001 vluchtelingenkampen langs de Zambezi moest bevoorraden. Hij kwam met veertig ton goederen vast te zitten, omdat een brug over de rivier was gesneuveld. ‘Daar zit je dan, met drie totaal onbetrouwbare vrachtwagenchauffeurs die de avond ervoor veel te veel hadden gedronken. Uiteindelijk heb ik alle hulpgoederen in kleine vliegtuigjes van andere organisaties mee kunnen sturen. Ik zou twee dagen weg zijn, pas na vijf weken kwam ik terug.’

Op weg naar Afghanistan kwam de alumnus opnieuw vast te zitten. Dit keer in Pakistan, vlak na de aanslagen op het WTC in New York. Afghanistan was een ‘no-go-area’ voor iedereen die er maar een beetje Amerikaans uitzag. In Peshawar leerde hij de keerzijde van humanitaire hulp kennen: het politieke spel. ‘Iedereen wilde zijn vlag planten in het kamp waar ik werkte. Het was in die tijd veel op tv. Ondertussen zaten de Afghaanse vluchtelingen onder erbarmelijke omstandigheden te wachten op hulp. Soms is het pijnlijk om te zien hoe de wereld dan in elkaar zit.’

Nobele gedachten

Hoe houdt hij het vol, die wereld van leed en ellende? Een wereld waarin mensen honger lijden, in armoede leven en waar roofovervallen aan de orde van de dag zijn, zelfs bij het internationale Rode Kruis? ‘Natuurlijk heb ik een stukje idealisme in mijn lijf. Maar als het alleen om nobele gedachten zou gaan, dan kan ik ook goed werk verrichten bij het bejaardenhuis om de hoek in Nederland. Bij Artsen zonder Grenzen vind je niet veel mensen die denken dat je de wereld kunt verbeteren in een missie van negen maanden. Je doet wat je kunt, in kleine stukjes. Als logisticus zie ik elke dag in het veld meteen de resultaten van onze missie. De jongetjes die kunnen buitenspelen, die leven omdat wij ze in het ziekenhuis hebben behandeld. Dat geeft mij de motivatie om door te gaan.’

En wij, moeten wij ons niet meer bewust zijn van die andere wereld? Pentinga: ‘Nederland moet niet het leed van de hele wereld bij zich dragen. Dat doe ik ook niet, want dat is geen leven. Ik help hier een specifieke bevolkingsgroep. Ander nieuws, zoals de aardbeving in Pakistan, gaat grotendeels langs me heen. Van de zomer kom ik terug in Nederland. Dan kan ik bijkomen, genieten van de luxe. Weer eens harder rijden dan veertig kilometer per uur, als er tenminste geen file staat. Parachutespringen op Texel. Na een paar maanden is het dan weer tijd voor iets met diepgang. Het oerwoud in. Zeven dagen per week keihard werken, bezig zijn met iets waarin ik geloof.’

► TEKST SANDER KOENEN

Nieuws van de Alumniverenigingen

ALUMANI

Alumnivereniging
Duitse Taal en Cultuur
www.rug.nl/let/onderwijs/talenenculturen/duitsetaalcultuur/nieuws

AXON

Alumnivereniging
Kunstmatige Intelligentie
www.axononline.nl

STICHTING ALUMNI RECHTSGELEERDHEID SAR

➤ 11 februari 2006, reünie
www.rug.nl/rechten/informatievoor/alumni

VINTRES

Facultaire studievereniging voor Internationaal en Europees recht
www.rug.nl/rechten/informatievoor/alumni

COLUMN1

Alumnivereniging van CIW en Communicatiekunde Column1
www.column1.nl

GAN GRONINGER ANDRAGOGEN NETWERK

Alumnivereniging, Groninger Andragogen Netwerk (GAN)
andragogen.web-log.nl

VERAF

Vereniging van Afgestudeerden van de Faculteit der Economische Wetenschappen
www.VERAF.nl

Met de laatste (feestelijke) weken van 2005 in het vooruitzicht zijn we al weer volop bezig om de agenda voor het nieuwe jaar 2006 in te vullen. Ook de bijeenkomsten voor alumni zoals aangekondigd op deze pagina's gaan de jaargrens over. In het nieuwe jaar worden er weer volop activiteiten georganiseerd. Kortom, ook na de studie hoeft de band met je oude faculteit of vakgroep niet te stoppen. Voor meer informatie over de RUG alumniactiviteiten, www.rug.nl/alumni of neem contact op met de Alumni Relations Officer Lidy Bosker a.h.bosker@rug.nl

GAN online

Het Groninger Andragogen Netwerk (GAN) is de alumnivereniging die activiteiten organiseert op het vakgebied van de andragogie. Deze activiteiten kunnen worden bezocht door andragogen en andere geïnteresseerden. Er bestaat nu ook de mogelijkheid om het GAN online te bezoeken. Kijk op onze website voor actueel nieuws, polls, activiteiten en andragogische links.

Voor meer info: <http://andragogen.web-log.nl>



Hieke Veenstra 'Er is geen logika' Acryl, inkt op papier

Bedrijfsbezoek

Op **donderdag 26 januari 2006** om 17.30 uur vindt het eerst volgende bedrijfsbezoek plaats. Wij zullen dan een kijkje nemen in het atelier (de keuken van de kunstenaar) van Hieke Veenstra en Diek Boerman.

Een unieke kans om vanuit het perspectief van de kunstenaar en haar werk naar veranderingsprocessen te kijken. Alvast een kijkje nemen?

www.kunstbv.nl.

Opgave via: gangandra@hotmail.com

Wisselwerking

Panthebron, alumnivereniging van de Faculteit der Godgeleerdheid en Godsdienstwetenschap gaat samenwerken met de studentenvereniging Gerardus van de Leeuw. Door gezamenlijk het jaarlijks Openbaar College te organiseren, hopen zij de wisselwerking tussen de alumni en studenten van de faculteit te vergroten. Alumni blijven op deze manier op de hoogte van ontwikkelingen binnen hun vakgebied en studenten kunnen alumni om tips vragen over de arbeidsmarkt. Het komend Openbaar College is in het voorjaar 2006. Alumni ontvangen hiervoor een uitnodiging.

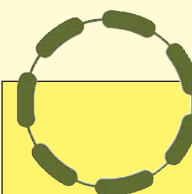
Voor meer informatie: m.f.lurvink@rug.nl
(050) 363 5597

De bedrijfskunde sociëteit



De bedrijfskunde sociëteit is een initiatief van de Brugvakkring Noord Nederland (alumnivereniging Bedrijfskunde) en de faculteit Bedrijfskunde. De sociëteit beoogt wetenschap en praktijk bij elkaar te brengen met als doel gezelligheid, informatie uitwisselen en netwerken. De activiteiten staan open voor Brug-leden, docenten, studenten en iedereen die affiniteit heeft met bedrijfskundige vraagstukken. Iedere derde maandag van de maand organiseert de bedrijfskunde sociëteit een activiteit.

Kijk op de activiteitenkalender www.brug.net voor de eerstvolgende bijeenkomst!



Symposium 'Ambient Intelligence'

Op **donderdag 16 maart 2006** organiseert de studievereniging van Kunstmatige Intelligentie, CoVer, in samenwerking met het ICT Platform Noord een symposium met daarbij een informatie- en carrièremarkt. Het thema van dit evenement is 'Ambient Intelligence'. Graag nodigen we alle afgestudeerde KI-ers uit om te komen. Voor meer informatie hierover: www.amigro.nl. Na afloop zal er door Axon, alumnivereniging Kunstmatige Intelligentie, een etentje worden georganiseerd waar je je oud-studiegenoten weer eens kunt zien. Hiervoor kun je je aanmelden door een mail te sturen naar axon@ai.rug.nl. Binnenkort wordt er weer een borrel voor KI-alumni georganiseerd. Deze wordt aangekondigd op onze website, www.axonline.nl.



Marktonderzoek

VERAF, de Vereniging van Afgestudeerden van de Faculteit der Economische Wetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen, heeft in 2005 een marktonderzoek laten uitvoeren naar de verwachtingen en de wensen van de doelgroep van VERAF. Aan het onderzoek hebben bijna 600 alumni van de Economische Faculteit meegewerkt. De conclusies en aanbevelingen uit dit onderzoek zullen in de komende periode, waar mogelijk, worden geïmplementeerd in het beleid van VERAF. Het bestuur van VERAF wil langs deze weg een ieder bedanken voor hun medewerking. Het rapport is te downloaden via de website van VERAF, www.VERAF.nl

Voorjaarsactiviteit

VERAF organiseert op **donderdag 18 mei 2006** in samenwerking met Robeco een Voorjaars-bijeenkomst voor haar alumni te Rotterdam. Het thema van de bijeenkomst is; het beheren van beleggingsfondsen, de actuele economische situatie en 'andersom denken'. De bijeenkomst start om 15.30 uur. Tijdens deze activiteit zullen een aantal oud Groninger Economen, waaronder dhr. G. Möller CEO Robeco Groep, aan het woord komen. De dag wordt feestelijk afgesloten met een borrel en hapje. Voor meer informatie en inschrijving, bezoek onze vernieuwde website www.VERAF.nl.

Alumni BioBorrel

Op **vrijdag 10 februari 2006** organiseert de Groninger Biologen alumni Commissie weer de overbekende BioBorrel in de Benzine Bar. Alle Alumni Biologie zijn van harte welkom vanaf 22.00 uur tot laat. Leuk om weer eens bij te praten met oude bekenden met de muziek en omgeving die je terugbrengt naar je studietijd. Jij komt toch ook? Voor meer informatie stuur je mail naar: bestuur@gbc-online.nl of bezoek onze website: www.gbc-online.nl



foto: Kees van der Mark

Columni Scriptieprijs 2005

'Daar gaat het nu niet over', onderzoek over politici in kamerdebat terrorismebestrijding

Zaterdag 5 november 2005 is de Columni Scriptieprijs 2005 uitgereikt aan CIW-studente Kim Spinder. Zij kreeg deze prijs voor haar scriptie 'Daar gaat het nu niet over'. Hierin onderzoekt ze het ontwijkgedrag ('evasiveness') van politici in het kamerdebat over terrorismebestrijding. Ze concludeert dat politici zich vaak schuldig maken aan dit ontwijkgedrag. De jury, bestaande uit vijf alumni van de RUG, noemde de scriptie een verademing. De actualiteit en beladenheid van het onderwerp in combinatie met de heldere schrijfstijl maakte veel indruk. De scriptie is wars van teveel wetenschappelijk jargon en is eenvoudig en toegankelijk gehouden. Columni, alumnivereniging van CIW en Communicatiekunde, reikte in 2004 voor het eerst haar scriptieprijs uit.



Alumnidag Internationaal en Europees recht

Op **zaterdag 11 februari 2006** organiseert VINTRES, de facultaire studievereniging voor Internationaal en Europees recht, in samenwerking met de Stichting Alumni Rechtsgeleerdheid voor de eerste keer een alumnidag voor afgestudeerden van opleiding Internationaal en Europees recht. Het thema van de dag zal zijn 'De Verenigde Naties onder de loep genomen'. In het kader van dit thema zullen er verschillende lezingen en workshops worden gehouden. Tevens is deze dag een goede gelegenheid om bij te praten met andere alumni en oud-docenten. De uitnodigingen zijn inmiddels de deur uit. Mocht u als alumnus Internationaal en Europees recht geen uitnodiging hebben ontvangen, mailt u dan uw naam en adres naar: alumni@vintres.nl, zodat wij u alsnog een uitnodiging toe kunnen sturen. Wij hopen u massaal te mogen verwelkomen op de 11e februari 2006!

Duits als 'ongedeeld vak'

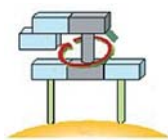
Op 7 oktober jl. heeft de afdeling Duitse Taal en Cultuur van de RUG in samenwerking met alumnivereniging Duits Alumani, een forumdiscussie gehouden over het vak Duits op Havo en VWO. Vanaf 2007 zal Duits niet langer worden gedoceerd in deelgebieden maar weer onderwezen worden als 'ongedeeld' vak. Ongeveer 70 leraren waren met name opgelucht over de definitieve afschaffing van de deelvakken. Zij spraken hun wens uit voor een inhoudelijke inhaalslag en de versterking van het cultuuronderwijs. Het verslag van de discussie vindt u op: www.rug.nl/let/onderwijs/talenculturen/duitsetaalcultuur/nieuws. Voor de digitale versie kunt u een mail sturen naar Erwin de Vries, ek.de.vries@home.nl.



Stelling: 'Een onderzeeboot zou eigenlijk een inzeeboot moeten heten.'
Harry Scholtmeijer, wiskunde en natuurwetenschappen, 25 november 2005



Nanomoleculair succes



Veel is relatief, zeker in de natuurkunde. Maar de ontwikkelingen in de nanotechnologie gaan toch wel razendsnel. Zes jaar nadat prof. Ben Feringa de wereld via *Nature* kond deed van de uitvinding van een door licht aangedreven moleculaire motor, bericht hij op 7 oktober 2005 in *Science* dat de nanomotor van zijn onderzoeksgroep nu ook op chemische energie kan draaien. Om drie weken later, in *Nature*, te publiceren dat het 'Groningen' nu ook gelukt is het motortje te fixeren op een goudbolletje. Feringa: 'Een stap in de richting van bruikbaarheid.' Immers, 'aan motormoleculen die kriskras door een vloeistof schieten, heb je niet zo veel.' Nuttige toepassing blijft echter langetermijnwerk, waarschuwt Feringa. Al is de rotatiesnelheid van het 'licht' motortje inmiddels wel opgevoerd tot vijftig omwentelingen per seconde, een miljoen keer sneller dan in 1999.

Spraakmakende boeken

Spraakmakende Boeken is een jaarlijkse reeks van zeven lezingen over literatuur voor een breed publiek van geïnteresseerde lezers. Op vaste avonden wordt telkens een literair werk besproken dat op het moment sterk in de belangstelling staat. De lezingen worden verzorgd door vooraanstaande specialisten die verbonden zijn aan de Faculteit der Letteren van de RUG. Het programma is zeer divers en besteedt aandacht aan recente en klassieke werken, zowel van Nederlandse als buitenlandse auteurs.

De kern van de voordrachten bestaat uit een interpretatie van het betreffende werk. Verder is er aandacht voor de schrijver en zijn of haar oeuvre, de plaats van dat oeuvre in de literatuur van het betreffende taalgebied en de ontvangst van het werk. Ook personen die het werk niet hebben gelezen kunnen de besprekingen met vrucht kunnen volgen. De lezingen duren ongeveer twee maal drie kwartier.

Programma

- | | | |
|---------------------------------------|--|--|
| ➤ 26 januari 2006 | ➤ 2 maart 2006 | ➤ 6 april 2006 |
| Magda Szabó – De deur | Esther Jansma – Alles is nieuw | Åsne Seierstad – De boekhandelaar van Kaboel |
| ➤ Spreker: dr. Jolanta Jastrzebska | ➤ Spreker: prof.dr. Gillis Dorleijn | ➤ Spreker: drs. Janke Klok |

De lezingen vinden plaats op donderdag van 20.00–22.00 uur in het Academieggebouw. De toegang is gratis.
Meer informatie: www.rug.nl/let/spraakmakendeboeken

RUG-alumnipas

Voor al onze oudstudenten en gepromoveerden is er een speciale RUG-alumnipas. Deze geeft toegang tot een aantrekkelijk servicepakket, met kortingen op diverse diensten van de RUG en andere instanties. De pas kost € 35,- en is drie jaar geldig. Dat is nog geen € 12,- per jaar!

Voor meer informatie
Bezoek onze website: www.rug.nl/alumni
Bestel de brochure (met aanvraagformulier):
T (050) 363 77 67
F (050) 363 75 98
E-mail alumni@bureau.rug.nl



Rectificatie

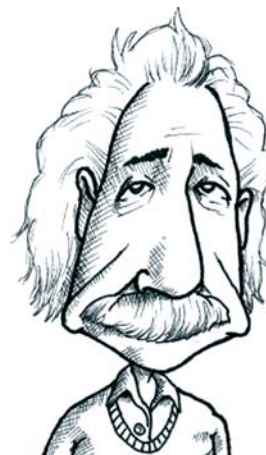
Bij het artikel over de nieuwe Dikke van Dale in het vorige (oktober)nummer van *Broerstraat 5* was de naam van de fotograaf, Bert Janssen, weggevalen.

Groningestudieblogs

Half december start een campagne met landelijke reclamespotjes om scholieren te attenderen op www.groningenstudieblogs.nl. Op deze site zullen ongeveer tien studenten van de RUG en de Hanzehogeschool een weblog gaan bijhouden over hun belevenissen in studiestad Groningen. Aankomende studenten komen zo, via hun vertrouwde medium, aan informatie uit de eerste hand over hun eventuele voorland.

Alles is relatief

In het Universiteitsmuseum is tot 10 april 2006 de tentoonstelling 'Alles is relatief... absoluut!' Over 100 jaar natuurkunde te zien. Studenten van de Kunstacademie Minerva hebben animaties gemaakt die Einsteins theorieën voor een leek begrijpelijk maken. Bezoekers kunnen ook zelf experimenten uitvoeren.



Het oudste instrument dat is te zien is de pyrometer die de Groninger Van Musschenbroek rond 1750 ontwierp om uitzetting van metalen te bepalen. Zo'n tweehonderd jaar later vestigden astronomen van de Groningse en Utrechtse universiteit een mijlpaal in de Nederlandse ruimtevaartgeschiedenis met de ontwikkeling van de ANS, de Astronomische Nederlandse Satelliet. Op de tentoonstelling staat een model van de ANS.

Universiteitsmuseum
Oude Kijk in 't Jatstraat 7a,
T (050) 363 5562
www.rug.nl/museum

Openingstijden
di t/m zo, 13.00–17.00 uur, toegang € 2,50 pp
RUG-medewerkers en -studenten, alumnipas- en Museumkaarthouders en kinderen tot 12 jaar gratis

Vorstelijke communicatie

Wat wist koningin Wilhelmina over het lot van de joden? Jord Schaap (24) speurde voor zijn afstudeerscriptie in de oorlogstoespraken van koningin Wilhelmina naar verwijzingen naar de jodenvervolging. Hij kreeg een tien en won de Wolters-Noordhoff Academieprijs – een twejaarlijkse scriptieprijs voor RUG-studenten – en daarmee 2500 euro en een boekuitgave van zijn scriptie ‘Het recht om te waarschuwen’.



Nederlandse regering naar Londen in mei 1940 ontworstelt Wilhelmina zich aan de gebruikelijke censuur van de ministerraad. Het staat haar vrij om via de radiomicrofoon een van haar drie staatsrechtelijke rechten uit te oefenen: ‘het recht om te waarschuwen’.

Rapport-Gerstein

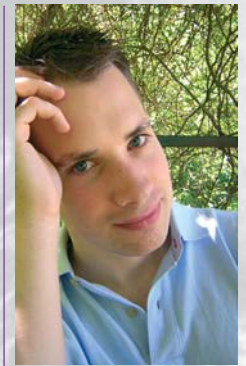
Schaap vergeleek de informatie waarover Wilhelmina in Londen beschikte met de feiten die ze via Radio Oranje aan het bezette Nederland kenbaar heeft gemaakt. De jodenvervolging noemt Wilhelmina maar twee keer: in 1941 spreekt ze haar ongenoegen uit over de deportatie van joden, in 1943 bericht de koningin over het ‘stelsmatig uitroeien onzer Joodsche landgenoten’. Hoewel ze zeer summier refereert aan het lot van de Joden, is het volgens Schaap uiterst aannemelijk dat Wilhelmina wist van de vernietigingskampen. Als Wilhelmina een bezoek brengt aan de Amerikaanse president Roosevelt spreekt die van de ‘vernietiging’ van de joden in Europa. Bovendien kent Wilhelmina waarschijnlijk het Rapport-Gerstein’ een ooggetuigenverslag van vergassing van joden in het vernietigingskamp Belzec. Het rapport bereikte het Vaticaan en de regering van Zweden. Na de oorlog bleek dat ook minister-president Gerbrandy het bewijs voor de holocaust in zijn archief had. Niemand greep in.

Passief antisemitisch

Schaap vindt het moeilijk te oordelen over de passiviteit van de Nederlandse leiders in ballingschap. ‘Historici als Geert Mak en Nanda van der Zee noemen koningin Wilhelmina “passief antisemitisch”. Maar het is onmogelijk om precies te achterhalen wat zich destijds in Londen heeft afgespeeld. De bevrijding van Nederland was het belangrijkste voor de koningin. Protesteren tegen de jodenvervolging had niet het hoogste politieke belang.’ Wel stelt Schaap een kritische kanttekening bij de mythe van Wilhelmina als ‘heldin’. ‘In mijn scriptie heb ik geprobeerd de waarheid achter de “oorlogskoningin” Wilhelmina te schetsen. In alle bescheidenheid ben ik daar blij mee.’

► TEKST YKJE VRIESINGA

► FOTO NEDERLANDS INSTITUUT VOOR OORLOGSDOCUMENTATIE (NIOD)



Jord Schaap (24) studeerde Communicatie- en Informatiewetenschap van 1999-2004 en Master Euroculture van 2004-2005. Meteen na zijn afstuderen begon hij aan zijn baan op het partijbureau van de PvdA in Amsterdam, als publieksvoorlichter voor de Europese PvdA-delegatie in Brussel.

Boek

De scriptie van Jord Schaap is onder de titel *Het recht om te waarschuwen* verschenen bij uitgeverij Wolters-Noordhoff. ISBN 90 01 75723 5. Winkelprijs € 22,50. 216 pagina's

Het beeld van Wilhelmina is dat van een sterke vrouw die met een gebalde vuist voor de microfoon staat en volk en vaderland krachtig toespreekt.’ Tijdens zijn scriptieonderzoek voor Communicatie- en Informatiewetenschappen las en beluisterde Jord Schaap de twintig toespraken die de koningin vanuit ballingschap in Londen voor haar ‘landgenoten’ uitsprak via Radio Oranje. In plaats van de mythische ‘oorlogskoningin’ hoorde hij een Wilhelmina die met een hoge stem moeilijk geformuleerde zinnen uitsprak. Soms stotterde ze. Maar belangrijker dan de vorm vond Schaap de inhoud én het medium: de radio.

Het recht om te waarschuwen

Uit de historische reconstructie van Schaap blijkt dat het koningshuis duidelijk wist hoe ze macht kon uitoefenen via de media. ‘Al vanaf Willem van Oranje zie je dat het koningshuis via pamfletten en vlugschriften het volk beïnvloedt. In de jaren ’20 en ’30, de tijd van Wilhelmina, overheerst de ‘injectienaaldtheorie’. Volgens deze theorie roept elke boodschap die via massamedia naar de ontvanger gezonden wordt een duidelijke en sterke reactie op.’ Wilhelmina was zich bewust van de invloed van radio: ze is de eerste monarch die voor de radio een kerstboodschap uitspreekt. Schaap: ‘Wilhelmina opereerde op radiogebied absoluut niet als een amateur. Ze dacht goed na over wat ze zei, toespraken herschreef ze soms wel tien keer.’ Na de vlucht van het koningshuis en de



Life Long Learning

Leren stopt niet na je studententijd. Life Long Learning is essentieel voor continue ontwikkeling. AOG Contractonderwijs speelt hierop in door samen met de RUG diverse opleidingen aan te bieden. RUG-alumni die zo'n opleiding hebben genoten, vertellen in deze rubriek over studeren, motivatie en carrière.

Simon Kram (34), Manager Marketing & Communicatie bij Eiffel, studeerde in 1996 af aan de RUG in Communicatiekunde (nu Communicatie- en Informatiewetenschappen). Vorig jaar was hij deelnemer aan de postacademische leergang Merkmanagement en nu volgt hij de leergang Strategische Marketing van Diensten.

De studie Communicatie, Documentatie en Voorlichting bestond twee jaar toen Simon Kram ermee begon. Destijds was het een oriënterende studie met een kern van communicatieaspecten en daarnaast veel vrijheid om andere vakken te kiezen en te volgen. Voor Simon was dat perfect, want zo kon hij ontdekken welke kant van het communicatievak hem het meest trok. 'Natuurlijk had zo'n nieuwe studie kinderziektes, maar dat had ook z'n charme. Soms moest ik helemaal alleen tentamen doen en mocht ik van tevoren met niemand praten omdat het logistiek niet goed georganiseerd was. Juist doordat het een nieuwe studie was, hebben wij als studenten ook aan de ontwikkeling ervan mogen bijdragen. Zo nam ik deel aan het eerste jaaroverleg, waarin we naar voren brachten dat de studie Nederlands, waarvan ik de propedeuse had gevolgd, voor bovenbouwstudiekiezers niet logisch was opgebouwd. Het eerste jaar begon met Oudnederlands en pas in het vierde jaar kwam het moderne Nederlands aan bod. Maar voor de studenten die een bovenbouwstudie kozen, was het moderne Nederlands veel interessanter. Dit is uiteindelijk ook aangepast.'

Kindercafé

'Ondanks de kinderziektes paste de studie bij mij. Alhoewel al mijn klasgenoten van de middelbare school verbaasd opkeken toen ik aankondigde Nederlands te gaan studeren. Ik was namelijk heel goed in exacte vakken. Ik had een 9 op mijn eindexamen wiskunde. Maar die exacte vakken trokken me niet. Ik vond het veel leuker om met taal bezig te zijn en bovendien mensen enthousiast te maken voor iets waar ik achterstond. Communicatiekunde was dan ook een logische keuze voor mij.'

'Ik deed de marketing vanuit een onderbuikgevoel'

Tijdens de studie kwam Simon erachter dat hij het bedrijfsleven in wilde. 'Als geboren en getogen Groninger wilde ik het liefste in Groningen aan het werk, maar ik kon hier niets vinden.' Uitgedaagd door het arbeidsbureau, dat als standpunt heeft dat hogeropgeleide werkzoekenden goed in staat moeten zijn zelf een baan te vinden, richtte Simon het NAP (Nieuwe ArbeidsProjecten) op. Een organisatie waar twee mensen via de Melkertconstructie in dienst waren. Zij zetten projecten op om nieuwe banen te creëren. 'Een voorbeeld van zo'n project was het opzetten van een kindercafé, een café voor volwassenen die hun kinderen mee kunnen nemen. Wij keken dan naar de haalbaarheid: hoeveel banen kunnen we daarmee creëren. We lieten hoogopgeleide werkzoekenden de projectplannen schrijven.

Onderbuikgevoel

Door deze projecten bouwden ze een groot netwerk op dat hen dikwijls aan een baan hielp.' De organisatie bestaat door de verbeterde voorzieningen voor hoogopgeleide werkzoekenden sinds kort niet meer. 'Zelf had ik het na twee jaar wel gezien en ben ik bij Eiffel terechtgekomen. Eerst als projectmedewerker bij de oprichting van de professionele basketbalclub EiffelTowers daarna op de afdeling Communicatie & Marketing.'

Inmiddels is de naam van de afdeling veranderd in Marketing & Communicatie en staat Simon aan het hoofd als manager. 'We hebben Marketing voorop gezet omdat je merkt dat dit steeds belangrijker wordt.' Om zich te verdiepen in marketing besloot Simon Merkmanagement te gaan volgen. 'Met een communicatieachtergrond deed ik de marketing vanuit een onderbuikgevoel. Ik wilde weten wat de theorie zei. De leergang heeft me de theorie aangereikt en dat niet alleen, ik heb ook heel veel kunnen sparren en ideeën kunnen uitwisselen met mededeleemers. Een opleiding volgen na een aantal jaren werkervaring heeft voor mij een duidelijke meerwaarde,' aldus Simon. 'Door de werkervaring kun je zoveel meer vertellen en meer inbrengen dan tijdens de studie waaraan je na de middelbare school begint. Je neemt bijvoorbeeld "een model van Keller" niet meer zomaar als waar aan.'

Ballenbak

'Hoe ik het merk Eiffel omschrijf? We werken voor heel diverse doelgroepen, van commerciële multinationals tot middelgrote gemeenten. Bovendien voeren we projecten uit op diverse terreinen; juridisch, financieel en procesmatig. Eiffel is dan ook niet in één woord te vatten. Dus hebben we bekeken wat de kern van onze dienstverlening

is. En dat is het resultaat dat de klant met Eiffel bereikt: hij kan weer rustig ademen, want hij heeft weer grip op de zaak. Daarmee laden we het merk. De naam Eiffel komt van Gustav Eiffel, de bouwer van de Eiffeltoren. Bij de oprichting van het bedrijf is er 12 jaar geleden voor die naam gekozen omdat Eiffel bekend staat om zijn stevig gefundeerde bouwwerken. Wij bieden de klant een stevig fundament.'

Begin dit jaar startte de campagne om 'Eiffel. Grip op de zaak.' stevig in de markt te zetten. Onderdeel van deze campagne is een tv-commercial waarin een man een medicijn op komt halen bij de apotheker die het medicijn uit een ballenbak vist. 'Een opvallende commercial, bleek uit de reacties die we ontvingen. Een aantal hiervan kwam van apothekers die vonden dat we hun vak belachelijk maakten. Maar als je ze dan uitlegt dat we juist de apotheker hiervoor hebben uitgekozen omdat ze zo zorgvuldig te werk gaan en dat je krijgt waar je om vraagt, voelen ze zich geleid.'

Dienstverlener

Tot slot: Marketing of Communicatie? 'Als ik moet kiezen, kies ik toch voor Marketing. Maar dan niet zonder communicatie. Ik wil namelijk resultaten wel praktisch kunnen maken. Alleen bezig zijn met marktanalyse is voor mij niet genoeg. Het mooie van het marketingvak is dat je niet, zoals bij een wiskundebreuk, één waarheid hebt. Het vak wordt grotendeels bepaald door visie, ervaring en gevoel. Nu ik de marketinggedachte te pakken heb, wil ik met de leergang Strategische Marketing van Diensten ontdekken hoe het voor een dienstverlener werkt en wie weet ga ik uiteindelijk het mastertraject in. Het geeft mij, naast inspiratie, ook zeker een vorm van grip op de zaak.'

➤ TEKST SOPHIE DE GRAAF

➤ FOTO BERT JANSSEN

AGENDA



Academie voor Management

Start leergangen voorjaar 2006

di 7 maart 2006

➤ HR-Strategie

do 9 maart 2006

➤ Verandermanagement

di 21 maart 2006

➤ Merkmanagement

do 30 maart 2006

➤ Strategic Business Development

Kijk voor meer informatie op www.academievoormanagement.nl
Of bel naar (050) 316 21 15.

POSTACADEMISCH ONDERWIJS

In samenwerking met de RUG bieden vier instituten postacademisch onderwijs aan:

- Academische Opleidingen Groningen (AOG)
- Academie voor Management
- Comenius
- IBO, het Instituut voor Bedrijfskunde

ORATIES EN AFSCHEIDSCOLLEGES

Tenzij anders vermeld beginnen afscheidscolleges om 16.00 uur en oraties om 16.15 uur. Inlichtingen: mw. I. Sibers, tel. (050) 363 52 90.

ECONOMISCHE WETENSCHAPPEN

17 januari 2006

► oratie prof.dr.
L.J.R. Scholtens
*Duurzaamheid en
financiële instellingen*

21 maart 2006

► oratie prof.dr.
P. Verhoef
*Customer-based
marketing*

MEDISCHE WETENSCHAPPEN

24 januari 2006

► oratie prof.dr.
K. van der Meer
Huisartsgeneeskunde

31 januari 2006

► oratie prof.dr.
P. van Dijk
Audiologie

14 februari 2006

► afscheidscollege
prof.dr. A.A.
Gramsbergen
*Ontwikkelingsneuro-
wetenschappen*

7 maart 2006

► oratie prof.dr.
A. Langendijk
Radiotherapie

14 maart 2006

► oratie prof.dr.
S.K. Bulstra
Orthopedie

WISKUNDE EN NATUURWETEN- SCHAPPEN

7 februari 2006

► oratie prof.dr.
J.W. Scheurink
Neuro-endocrinologie

21 februari 2006

► oratie prof.dr.
T. Piersma
Dierecologie

28 februari 2006

► oratie prof.dr.
A.A. Broekhuis
Producttechnologie

28 maart 2006

► oratie prof.dr.ir.
K. van der Voort
Maarschalk
Industriële farmacie

*Wijzigingen
vorbewhouden.*

HOGLERAARPORTRETEN

AANWINSTEN

Sinds de stichting heeft de Groningse universiteit de traditie dat emeriti-hoogleraren hun portret aanbieden aan de alma mater.



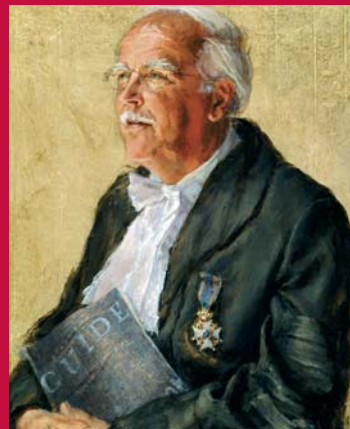
H.J. Huisjes

Verloskunde (1976-2001)
door René Tweehuijsen



M.J. Janssen †

Organische scheikunde (1963-1992)
door Dorine Kuiper



D.K.F. Meijer

Kinetische aspecten van
de farmacologie (1979-2003)
door Dorine Kuiper



J.L. Mey †

Bedrijfshuishoudkunde (1948-1964)
door Sam Drukker

Inlichtingen over schenking van
portretten: prof.dr. G. Boering,
tel. (050) 541 64 83 of
gtboering@hetnet.nl.
Meer afbeeldingen vindt u op
www.rug.nl/museum.

COLOFON

Twintigste jaargang
Vierde nummer/december 2005
ISSN 0921-1721

Broerstraat 5 is een gratis kwartaalmagazine voor alle afgestudeerden en gepromoveerden van de Rijksuniversiteit Groningen, inclusief oud-cursisten van de Academische Opleidingen Groningen. *Broerstraat 5* wil ertoe bijdragen dat het contact tussen de universiteit en iedereen die daar onderwijs heeft gevolgd in stand blijft en zo mogelijk intensiever wordt. Heeft u opmerkingen of ideeën? Laet het ons weten!

Redactieadres

Redactie Broerstraat 5
Postbus 72
9700 AB Groningen
Telefoon (050) 363 52 36
redactieB5@bureau.rug.nl

Redactie

Hans Biemans
Lidy Bosker
Fenneke Colstee-Wieringa
Sophie de Graaf
Gert Gritter

Eindredactie

Fenneke Colstee-Wieringa

Internet

www.rug.nl/alumni

Ontwerp en lay-out

In Ontwerp, Assen

Pre-press

Facilitair Bedrijf RUG

Druk

Tijl Offset, Zwolle
Oplage 54.000

Adresbestand

De RUG hecht veel waarde aan contact met oud-studenten. Conform de Wet Bescherming Persoonsgegevens gaat de universiteit zorgvuldig met adresgegevens om. Indien u wijzigingen wilt doorgeven of contact niet op prijs stelt, dan kunt u zich wenden tot:

Rijksuniversiteit Groningen

Alumnirelaties RUG
Postbus 72
9700 AB Groningen
Telefoon (050) 363 77 67
alumni@bureau.rug.nl

Wat heeft Tienke Koning met het Eric Bleumink Fonds?

Tienke Koning is alumna Bedrijfskunde (1985), directeur van het reïntegratiebedrijf Sallcon Werk talent en bestuurslid van het Eric Bleumink Fonds.

"Ik ben trots op de gedrevenheid van de studenten en onderzoekers die met een beurs van het Fonds aan de RUG verblijven. Zij hebben een ideaal, zoeken een kans - soms met heel beperkte middelen - en grijpen deze dan volledig aan. Neem Monica Arac uit Oeganda. Na haar masteropleiding in Groningen werkt zij nu adviseur bij het World Food Programme van de Verenigde Naties. Het is fantastisch dat we dit als alumni van de RUG gezamenlijk mogelijk maken. Het is goed voor mensen als Monica en goed voor de naam en faam van de RUG in het buitenland. Wij moeten dit Fonds steunen!"



Het *Eric Bleumink Fonds* van de RUG verstrekt beurzen aan talentvolle studenten en onderzoekers uit ontwikkelingslanden. Het fonds, opgericht in mei 2000, heeft een bestuur onder leiding van de Rector Magnificus. Voor het werven van het geld zorgt het Ubbo Emmius Fonds. Voor meer informatie over donaties, schenkingen en legaten aan het *Eric Bleumink Fonds*:

UBBO EMMIUS FONDS
RIJKSUNIVERSITEIT GRONINGEN
POSTBUS 72, 9700 AB GRONINGEN
TEL. (050) 363 75 95
UBBO.EMMIUS.FONDS@BUREAU.RUG.NL

ABN AMRO GRONINGEN
REKENINGNR. 56.30.98.961
T.N.V. STICHTING UBBO EMMIUS FONDS
INZAKE ERIC BLEUMINK FONDS

Eric
Bleumink
Fonds

WARM OVERWINTEREN IN GRONINGEN



De binnenstad van Groningen is in oktober 2005 uitgeroepen tot de Beste van Nederland en mag de komende twee jaar deze titel voeren. Ontdek nu zelf dat dit terecht is en kom een dag of langer naar 'Winters Groningen'.

WINTER CITY

Dit jaar wordt voor de tweede keer Winter City georganiseerd. Evenals vorig jaar komt voor het stadhuis een ijsbaan geflankeerd door gezellige koek-en-zopie-tentjes. En vanuit het reuzenrad kijk je uit over winters Groningen. 9 dec. t/m 8 januari 2006. www.wintercity.nl

'PROFESSOR VAN GIFFEN EN HET GEHEIM VAN DE WIERDEN'

Centraal in deze tentoonstelling staan de belangrijkste Nederlandse archeoloog van de twintigste eeuw, professor dr. A.E. van Giffen en zijn onderzoek naar de wierden. Bekijk de tentoonstelling en combineer het met een bezoek aan wierdendorp Ezinge. 17 dec. t/m 9 april 2006. www.groningermuseum.nl

NOORDERSLAG

Eén keer per jaar is Groningen officieel het centrum van de popmuziek in Nederland. Noorderslag is uitgegroeid tot een driedaags evenement met meer dan 180 bands en artiesten. Wie wil weten wat er speelt in de Nederlandse en Europese popscene, kan niet om dit festival heen. 12 t/m 14 januari 2006. www.noorderslag.nl

Op de hoogte blijven van (toeristische) ontwikkelingen in Groningen? Abonneer je op de maandelijkse nieuwsbrief. www.groningen.nl/toerisme

Kijk voor meer evenementen informatie op www.groningerveitburo.nl

CULTUUR ARRANGEMENT GRONINGEN

Boek nu vanaf € 55,- p.p. (o.a. 1 overnachting, incl ontbijt, entree Groninger Museum en informatiepakket). T (050) 313 57 13 of via www.groningen.nl/toerisme/arrangementen

BESTE BINNENSTAD
VAN NEDERLAND
2005  2007

ER GAAT NIETS BOVEN GRONINGEN 

GERARD RENKEMA (46)

- Studie rechten en bestuurswetenschappen van 1978 tot 1986
- Werk burgemeester gemeente Eemshaven
- Huis huis aan de haven van Warffum
- Huishouden getrouwd met Nadja (42), zoon Harm Pieter (anderhalf)
- Bruto jaarsalaris 90.000 euro



Laatst hoorde ik een meisje van twaalf, dertien jaar. Ze wist precies wat ze later wilde worden. Kinderpsycholoog. Zo exact was mijn beeld niet. Ook al had ik van jongsaf interesse voor het openbaar bestuur. Ik kreeg het van huis uit mee. Mijn vader was betrokken bij de beweging om van Twente een zelfstandige provincie te maken. Dat is net niet gelukt. Een loopbaan als notaris heb ik ook overwogen, maar uiteindelijk koos ik voor het openbaar bestuur. Daar zit meer emotie in, vind ik.

Na mijn rechtenstudie deed ik nog bestuurswetenschappen. Ik zocht verbreding. Dat lijkt of ik mijn carrière heel bewust aan het uitstippelen was, maar dat is niet zo. Ik liet het in het midden. Het is geleidelijk gegaan. Bij mijn eerste baan kon ik kiezen. Directie-secretaris bij de provincie Overijssel, of werken op het kabinet van de commissaris van de koningin van Drenthe. Ik koos Overijssel, maar daar werd de telefoon niet opgenomen. Toen ben ik naar Drenthe gegaan. Op mijn 27e vroegen ze of ik voorzitter van de plaatselijke afdeling van het CDA in Assen wou worden, op mijn 30e werd ik wethouder. Ik vond het mooi dat ze me vroegen, maar ook verhipte spannend. Je wilt niet afgaan hè. Ik zei gewoon tegen mezelf: "Ik kan het wel".

Na twaalf jaar wethouderschap werd het een sleur. Ik had ik alles al wel eens meegemaakt. Ik gaf aan te willen stoppen. Ja, toen wist ik al dat deze burgemeesterspost vacant kwam. De kick van het burgemeesterschap is dat ik mij met veel mag bemoeien. Fijn lintjes doorknippen en taartjes eten bij honderdjarigen, denken vooral kinderen. Dat doe ik ook. Maar nog meer natuurlijk. Eemshaven is uit vijf gemeentes ontstaan. Het is zoals Job Cohen zegt: Je moet de boel bij elkaar houden.'

JESSE VAN MUYLWIJCK (44)

- Studie rechten van 1979 tot 1985
- Werk cartoonist
- Huis huis aan zee op Vancouver Island (Canada)
- Huishouden getrouwd met Marleen Zomerma (42), dochter Jip (10) en zoon Bo (8)
- Bruto jaarmzet wil hij niet zeggen



Ik was altijd aan het tekenen en knipte strips uit de krant. Maar ik wilde rechten studeren. Dat wist ik al op mijn zestiende. Niet als beroepsopleiding, maar als verlengstuk van de middelbare school, want de studie is erg goed voor de algemene ontwikkeling. Na mijn afstuderen deed ik dossieronderzoek voor een rechts-socioloog die ging promoveren. Dat was mijn vervangende dienstplicht. Later kreeg ik een baan als advocaat aangeboden via een vriend van mijn vader. Maar ik wilde geen kruiwagen en ik wilde bovendien tekenen. Ik ben nog naar de kunstacademie geweest, die heb ik niet afgemaakt.

Ik maak de strip 'De Rechter'. Al twaalf jaar. Een rechter is een bruikbare figuur, al denk ik niet dat ik erop was gekomen als ik geen rechten had gestudeerd. De strip werd meteen aangekocht door tien regionale dagbladen en staat sinds een jaar ook in Het Parool. Het is de meest gepubliceerde strip in Nederland. Ik maak hem nog altijd met plezier. Mijn rechter heeft zich ook ontwikkeld. Eerst had hij bijvoorbeeld geen vrouw.

Mijn eigen vrouw ontmoette ik in een stripwinkel in Groningen. We hebben samen een bedrijf. Ik ben de creatieve helft, zij de zakelijke. We geven boeken uit. Er zijn tot nu toe negen boeken van 'De Rechter' verschenen. Sinds kort ben ik ook nog stand up cartoonist. Een zelfbedacht beroep dat inhoudt dat ik ter plekke cartoons teken op bijeenkomsten van grote bedrijven als Heineken en Ahold.

Sinds een jaar wonen we in Canada. Een prachtig land, goed georganiseerd bovendien. We waren er een keer op vakantie en we wilden onze horizon verleggen. Mijn werk kan ik dankzij internet overal ter wereld doen. Voor de bedrijfstekensessies vlieg ik wel naar Nederland. Mijn dochter was altijd al gek op orka's en dolfijnen. Die heb je hier. En hertjes in de tuin.'

De burgemeester kreeg de belangstelling voor openbaar bestuur met de papelel ingegoten, de cartoonist maakte als kind al overal krabbels op. Allebei studeerden ze rechten.

➤ TEKST

ELLIS ELLENBROEK

➤ FOTO'S

JEROEN VAN KOOTEN (L)

WLADIMIR V.D. BURGH (R)